

Հ Ս Տ Ը Ն Տ Ի Բ

Ս Ռ Ս Կ Ք

Վ Ս Ր Դ Ս Ն Ս Յ Վ Ս Ր Դ Ս Պ Ե Տ Ի :

CHOIX

DE

FABLES DE VARTAN

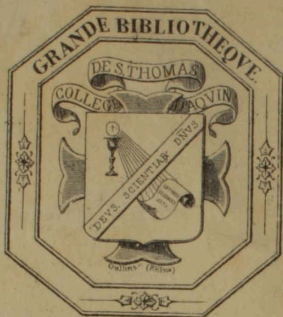
EN ARMÉNIEN ET EN FRANÇAIS.

~~~~~  
*Ouvrage publié par la Société Asiatique de Paris.*  
~~~~~

PARIS,

LIBRAIRIE ORIENTALE DE DONDEY-DUPRÉ PÈRE ET FILS,
Imp.-Lib. de la Société Asiatique, Édité.-Prop. du Journal Asiatique,
Rue St.-Louis, N° 46, au Marais,
ET RUE RICHELIEU, N° 67, VIS-A-VIS LA BIBLIOTHÈQUE DU ROI.

1825.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՊՐԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՔՄՄ 2975

CHOIX
DE
FABLES DE VARTAN

EN ARMÉNIEN ET EN FRANÇAIS.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՊՐԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՔՄՄ 2975

ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԶԱՅՈՒՄԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

ԹԻՒ. 2975
Գրքի անունը և արժեքը

891-99
Վ-30

Հ Ա Տ Ը Կ Տ Ի Ր

Ա Ռ Ա Կ Ք

Վ Ա Ր Դ Ա Կ Ա Յ Վ Ա Ր Դ Ա Պ Ե Տ Ի :

ԱՏՈՒԳՎՈՒՄ Է 1961 Ա

CHOIX

DE

FABLES DE VARTAN

EN ARMÉNIEN ET EN FRANÇAIS.

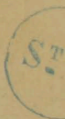
31186 A
158

~~~~~  
Ouvrage publié par la Société Asiatique de Paris.  
~~~~~

PARIS,

LIBRAIRIE ORIENTALE DE DONDEY-DUPRÉ PÈRE ET FILS,
imp.-Lib. de la Société Asiatique, Édité.-Prop. du Journal Asiatique,
Rue St.-Louis, N° 46, au Marais,
ET RUE RICHELIEU, N° 67, VIS-A-VIS LA BIBLIOTHÈQUE DU ROI.

1825.

Հ Ա Տ Ը Ն Տ Ի Ր

Ա Ռ Ա Կ Ք

Վ Ա Ր Դ Ս Ն Ս Յ Վ Ա Ր Դ Ս Պ Ե Տ Ի

Հ Ա Տ Ը Կ Տ Ի Ր

Ա Ռ Ա Կ Ք

Վ Ա Ր Դ Ա Ն Ա Յ Վ Ա Դ Ա Պ Ե Տ Ի :

Ա .

Ա Ռ Ի Ի Ծ Կ Ն Ծ Ե Ր Ա Ց Ե Ա Լ :

Ա Ռ Ի Ի Ծ Կ Ն ծերացաւ՝ և ոչ կարէր որսալ
կերակուր . և եղև սուտ հիւանդ, և եմուտ
’ի յայր մի, և կացոյց զուծն (1) դռնապան :
Եւ առաքեաց ուծն պատգամս՝ թէ հիւանդա-
ցաւ թագաւորն, եկայք ամենայն էրէքդ ’ի
տես . և սկսան ’ի գալ : Եւ որ մտանէր՝ այլ
ոչ ելանէր, զի կեր լինէր առիւծուն : Եկն և
խոզն ’ի տեսանել զառիւծն, և զի բնու-
թեամբ խոզն ’ի վայր հայի . և ետես զհետոն,
զի որ զինչ մտեալ էր՝ այլ չէր ելեալ : Եւ
ասէր ուծն՝ թէ մուտ : Ասէ խոզն, աստ՝ մե-
ռանիմ, ես ոչ մտանեմ, զի զինչ մտեալ է,

(1) Le mot ուծ est inconnu. C'est peut-être une faute, à moins que ce ne soit une prononciation vulgaire du mot այծ, chèvre. La traduction a été faite en

990000000 0000 000000000

CHOIX

DE

FABLES DE VARTAN.

I.

LE LION DEVENU VIEUX.

LE Lion étant devenu vieux et ne pouvant poursuivre sa proie, il feignit d'être malade, se retira dans une caverne, et y plaça la Chèvre (1) pour portier. La Chèvre envoya alors un message pour faire savoir que le roi était malade, et pour inviter tous les animaux à venir le voir. Ils commencèrent à venir ; celui qui entrait ne sortait pas, parce qu'il devenait la pâture du Lion. Le Cochon vint aussi voir le Lion ; mais comme, selon son naturel, cet animal regardait en bas, il vit que les marques étaient toutes pour entrer, mais non pour sortir. La Chèvre disait : Entre donc ? Je mourrais ici, répondit le Cochon ; je

conséquence. On pourrait encore supposer qu'il faudrait lire *šūā* ou *šūd*, qui signifie *léopard*.

այլ չէ ելեալ : Եւ բարկացաւ դռնապանն և
 եհար զնա : և խողն բարձրացոյց զբաշն՝ և
 եհար ժանեօքն , և յերկուս կտրեաց զնա .
 և այնպէս յանդիմանեաց զստութիւն նորա :

Յուցանէ առակս՝ թէ առիւծն մահն է , և
 քարայրն՝ գերեզմանն է . և մեք անմիտք ,
 որ քան զխողն չեղաք որ ածեմք զմտաւ՝ թէ
 որք մեռան՝ այլ ոչ կենդանացան . և հա-
 նապազ ազահիմք :

Բ .

ԺՈՂՈՎՔԻ ԹՌՉՆՈՑ :

Ժողովեցան թռչունքն և ասացին , թէ որոյ
 ձայնն զօրաւոր է՝ զայն ղիցուք մեզ թա-
 գաւոր . որ կոչէ զմեզ ՚ի ժամ սրատերազմին :
 Եւ բարձրացաւ կռունկն յերկինս՝ և գոչեաց ,
 և հաճեցան՝ և օծին թագաւոր : Գայ էչն
 և ասէ . սոյ թէ՛ զիս նորա տեղին հանէք , և
 ոտիցս տեղ շինէք որ վերանամ . զուք լսէք
 թէ ո՛ւմ ձայնն է զօրաւոր :

Յուցանէ առակս , թէ որչափ տկար լինի
 մարդն և աղքատ , և ժողովուրդքն և զօրքն

n'entrerai pas , car on y est entré et on n'en est pas sorti. Le portier se fâche alors et le bat ; le Cochon hérissé son poil , le frappe avec ses défenses , le déchire en deux , et le châtie ainsi de sa fourberie.

On voit par cet apologue que le Lion est la mort , la caverne est le tombeau , et nous insensés qui ne sommes pas plus que le Cochon , nous savons que ceux qui meurent ne ressuscitent pas , et nous amassons continuellement.

II.

L'ASSEMBLÉE DES OISEAUX.

LES Oiseaux s'assemblèrent et dirent : Quel est celui dont la voix est forte ? Nous le ferons notre roi pour qu'il nous appelle au moment du combat. La Grue s'éleva dans les cieus , se mit à crier ; ils furent charmés et la sacrèrent roi. L'Ane vint alors : Oh ! dit-il , élevez-moi à sa place , et donnez-moi un lieu où je puisse me dresser sur mes pieds , et vous entendrez qui a une voix forte.

Cette fable montre que pourvu qu'un homme soit faible et pauvre , il plaît toujours aux peu-

հաւանին , և զնեն թագաւոր կամ՝ առաջ-
նորդ . նա կարէ՞ վարել զիշխանութիւնն զինչ
'ի վերայ դայ :

Գ .

ԱՂԲՍՏԵՆ ԵՒ ԱՌԾԻՒՆ :

Այր մի աղքատ խորովէր սակաւ մի միս յա-
նապատի ուրեմն . և ահա արծիւն յան-
կարծակի եկն 'ի վերուստ , և էառ զմիսն և
վերացաւ : Իսկ աղքատն խեղաբարոյ էր , ան-
կաւ 'ի վերայ մորենոյն և ձայնեաց ասելով .
Թէ այր ես , և ունիս կարողութիւն՝ զու-
րնթացիր ուր ես եմ . զնոյն բանս և այժմ՝
ասեն մարդիք 'ի կռիւս իւրեանց : Տարա-
արծիւն զմիսն՝ և եղ 'ի բոյն իւր առաջի
ձագուց իւրոց , և ինքն զնաց : Եւ կայծ մի
փակեալ կայր 'ի միսն , այրեաց զբունն և
զձագան արծուին :

Տուցանէ առակս՝ թէ որ զրկէ զմարդն
յանձեղուց՝ զմեղքն 'ի հետ զրկանացն յինքն
առնու :

ples et aux soldats qui le nomment roi ou chef, mais peut-il gouverner son royaume s'il arrive quelque chose?

III.

LE PAUVRE ET L'AIGLE.

UN PAUVRE Homme faisait rôtir un peu de viande dans un désert; mais voilà que l'Aigle fond inopinément sur lui, prend la viande et s'en va. Le Pauvre était méchant; il se jette dans un buisson en lui disant: Si tu es brave, si tu as de la force, viens où je suis. Les hommes tiennent à présent de pareils discours dans leurs démêlés. L'Aigle emporta la viande et la posa dans son nid devant ses petits et s'en alla. Une étincelle était cachée dans la viande; elle brûla le nid et les petits de l'Aigle.

Cette fable montre que l'homme qui est injuste envers des innocens, attire sur lui-même un pareil malheur.

Դ .

ԳՍՌՆ ԵՒ ԳՍՅԼՆ :

Գառն մի ցանկալի կայր 'ի փարախ մի . և
 ահա եմուտ գայլն՝ առ զնա զի կերիցէ .
 և նա անկաւ յոտս նորա՝ ասէ լալով . անձ
 ետ զիս 'ի հրամանս քո , ապա ողորմեաց ինձ
 և հնր զփողս քո՝ և լեմ՝ զի լցցի ցանկու
 թիւնս իմ . քանզի լուայ 'ի հարց իմոց թէ
 սաստիկ փողահարք են ազգք գայլոց : Եւ նա
 հաւատաց անդէպ բանին , և կնկզեցաւ , և մի
 բերան գոչեաց . և ահա զարթեալ շունքն՝
 և խածատեցին : Եւ փախեալ և ելեալ նըս
 տաւ նա 'ի բլուր մի , լալով կոծէր զանձն
 իւր և ասէր . թէ արժան եմ ես այս վշտացս ,
 և արդ՝ ո՛վ արար զիս փողահար , զի ես հա
 նապազ մսագործ էի :

Ցուցանէ առակս՝ թէ շատ իմաստուն մար
 դիկ խաբին , և լեն անդէպ բանից , և յետոյ
 ազաշաւեն որպէս գայլն . և շատ ձեռնարկեն

IV.

L'AGNEAU ET LE LOUP.

UN tendre Agneau était dans la bergerie ; voilà que le Loup entre et le prend pour le manger. Renversé sous les pieds du Loup, il disait en pleurant : Dieu me met à votre disposition, ayez pitié de moi ; ainsi faites retentir votre cor, pour que je m'amuse ; mes vœux seront satisfaits, parce que j'ai toujours entendu dire à mes pères que la race des Loups fournit de forts donneurs de cor. Le Loup écoute ce sot propos, il s'accroupit et se met à crier de toute sa force ; mais voilà que les Chiens s'éveillent et le mordent. Il s'enfuit et s'arrêta sur une colline qu'il atteignit, et il y disait en se lamentant : Je suis vraiment digne de ce malheur, car qui m'a fait musicien, puisque j'ai toujours été boucher ?

Cette fable montre que beaucoup de gens sages sont trompés et écoutent de sots propos, et se repentent ensuite comme le Loup ; et que

’ի գործ և ’ի բան՝ որ չէ իւրեանց նման պատ-
շաճ , և անկանին ’ի նեղութիւն :

Ե .

ԺԻԺԻՔՆ ՄԵՂՈՒՔՆ ԵՒ
ՄՐՁԻՄՆ :

Եւ թիւքն զան առ մեղութիւն և առ մըճիմն ’ի
ժամանակս ձմերան՝ և ասեն . տուք մեզ
կերակուր զի մեռանիմք ’ի սովոյ : Եւ նոքա
ասեն . զուք զի՛նչ գործէք յամառան : և
նոքա ասեն՝ թէ ’ի վարսաւոր ծառս հանգ-
չէաք , և անուշ երգով զճանապարհորդս
ու զարկէաք : Եւ նոքա ասեն . ապա յիրաւի
սատակիք ’ի սովոյ . և չէ պարտ առնել ձեզ
ողորմութիւն :

Ցուցանէ առակս՝ թէ յիմար կուսանքն (1)
իննդրեն , և իմաստունքն ո՛չ տան . զի ժամա-

(1) Ceci fait allusion à la parabole rapportée au commencement du 25e chapitre de saint Mathieu, où il est question de dix vierges, dont cinq étaient folles

նակն ո՛չ է ողորմելոյ, այլ իրաւունք առնելոյ : Ապա պարտ է յայս կեանքն ժողովել , որ է ամառն , իմաստութեամբ և աշխատութեամբ՝ զհոգևոր կերակուր, զի մի՛ դատաստանին օրն սովամահ ՚ի դժոխս արկանեն զմեզ :

.0.

ԵՐԿՈՒ ԱՔԼՈՒՔ :

Երկու աբելք կալէին ՚ի մջ փողոցին . և մին յաղթեաց ընկերին՝ և ընկէց զնա , և հպարտացեալ թռեաւ , և ելեալ ՚ի բարձրագոյն տեղիս , և սկսաւ ճեմել և զաղացել . և բարձրիցել վասն յաղթութեան նորա , ՚ի պարծանս անձին համարեալ իւրն : Եւ ահա արծիւ մի ՚ի վերուստ յանկարծակի եկն , և առեալ՝ վերացաւ զնա ՚ի յօղն :

Յուցանէ առակս , թէ որ խնդայ ՚ի կորուստ թշնամւոյն՝ կամ ուրախանայ հպարտութեամբ թէ յաղթեցի թշնամւոյն , զայ ՚ի վերայ նորա յանկարծակի նեղութիւն և չարչարանք . որ վայ տայ անձին իւրոյ :

donnent pas , parce que ce n'est pas le tems de faire la charité, mais de rendre justice. Il faut recueillir, dans cette vie qui est l'été, par la sagesse et le travail, la nourriture spirituelle, pour qu'au jour du jugement on ne nous fasse pas mourir de faim en enfer.

VI.

LES DEUX COQS.

DEUX Coqs se battaient au milieu d'une rue ; celui qui triompha de son camarade et le jeta à terre, en fut tout enflé d'orgueil ; il s'envole, et monte sur un lieu élevé, où il commence à se promener, à chanter et à s'enorgueillir de sa victoire, montrant toute sa vanité ; mais voilà qu'un Aigle fond inopinément sur lui, le prend et l'enlève dans les airs.

Cette fable montre que celui qui se réjouit de la perte de son adversaire, ou se félicite avec orgueil de ce qu'il a vaincu l'ennemi, attire sur lui, sans qu'il s'y attende, des peines et des tourmens qui le forcent à déplorer son sort.

է .

ԺՈՂՈՎՔ ԹՌՉՆՈՑ :

Ժողովեցան թռչունքն և ընտրեցին զսիրամարզն վասն գեղեցկութեանն իւրոյ՝ օծին զնա թագաւոր : Գայ առ նա աղաւնին և ասէ , սիլ բարի թագաւոր , եթէ նեղեն զմեզ արծիւքն՝ դու զինչ օգնութիւն կարես առնել մեզ :

Ցուցանէ առակս , թէ թագաւորին ոչ միայն գեղեցկութիւն՝ այլ և քաջութիւն և սլատերազմական զօրութիւն և բազմաճընար իմաստութիւն՝ յամենայն կողմանց պիտոյ է :

Ը .

ՍՂՈՒՒՄՆ ԵՒ ԽԵՅԳԵՏԻՆՆ :

Աղուէսն և խեցզեաինն եղբարք եղեն , ցանեցին և քաղեցին արտս . և կասեցին և շեղջեցին : Եւ ասէ աղուէսն , ելցուք ՚ի

VII.

L'ASSEMBLÉE DES OISEAUX.

LES Oiseaux s'étant réunis, ils élurent le Paon, à cause de sa beauté, et le sacrèrent roi. La Colombe vint alors vers lui, et lui dit : O excellent roi, si les Aigles nous tourmentent, comment pourras-tu nous secourir ?

Cette fable montre que ce n'est pas assez de la beauté pour un roi, mais qu'il lui faut encore, pour toutes les occasions, le courage, la valeur militaire et une sagesse éprouvée.

VIII.

LE RENARD ET L'ÉCREVISSE.

LE Renard et l'Écrevisse vivaient en frères; ils ensemencèrent leur terre, firent la récolte, écrasèrent leur grain, et le mirent en tas. Le Renard

բլուրն, և որ շուտ գայ 'ի կախն՝ առցէ զցորեանն : Եւ իբրև ելին 'ի բլուրն՝ ասէ խեցգետինն . արա՛ ինձ սէր, և յորժամ՝ կամիս վազել՝ դու զա՛րկ զագիզ քո՝ 'ի վերայ իմ՝ որ իմանամ և զամ՝ զհետ քո : և եբայ խեցգետինն զմլրատն իւր . և իբր եզարկ աղուէսն զագին, և վազեաց խեցգետինն փակեալ յագին աղուեսուն : Եւ իբրև եհաս աղուէսն 'ի շեղջն, և դարձաւ յետս տեսանել թէ ուր իցէ խեցգետինն . և խեցգետինն անկաւ 'ի վերայ շեղջին, և ասէ՛ յանուն այ այս ինձ երեք մոթ և կէս : Օյարմացաւ աղուէսն և ասէ . ո՞վ դու չար՝ երբ եկիր աստ :

Ասուցանէ առակս թէ շատ բան և զործ առնեն նենգաւոր մարդիք՝ որ 'ի կորուստ լինի անձանց նոցա . և տկարքն յաղթեն նոցա :

Թ .

ԱՅԾԻՆ ԵՒ ԳԱՅԼՔ :

Ժողովեցան այժքն ամենայն, և առաքելին պատգամս առ ազգն զայլոց, և ասացին

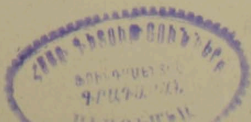
dit alors : Allons sur la colline , et celui qui arrivera le plus vite dans l'aire emportera le grain. Pendant qu'ils montaient sur la colline , l'Écrevisse lui dit : Fais-moi un plaisir ; quand tu voudras courir , tu me toucheras de ta queue , pour que je la sente et que je te suive. L'Écrevisse ouvrit alors ses pinces , et quand le Renard la toucha de sa queue , elle sauta dessus et la saisit , de sorte que quand le Renard fut arrivé au but , et qu'il se retourna pour voir où était l'Écrevisse , celle-ci tomba sur le tas , et dit : Au nom de Dieu , il y a là trois boisseaux et demi , qui sont à moi. Le Renard étonné , lui dit alors : Comment , méchante , es-tu venue là ?

Cette fable fait voir que les hommes trompeurs emploient beaucoup de paroles et d'actions pour se porter préjudice à eux-mêmes , et que les faibles en triomphent.

 IX.

 LES CHÈVRES ET LES LOUPS.

TOUTES les Chèvres se réunirent et envoyèrent un message à la nation des Loups : Pour-

3486 A
 558

Թէ ընդէր ունիք ընդ մեզ անհաշտ խռովու-
թիւն . և աղաչեմք զձեզ որ առնէք խաղաղու-
թիւն ընդ մեզ , որպէս և առնեն թագաւորք
ազգաց : Եւ զայլքն ժողովեցան և ուրախա-
ցան ուրախութիւն մեծ . և առաքեցին պատ-
գամս մեծ նամակաւ և բազում ընծայիւք առ
ազգս այժեաց՝ և ասեն , լուաք զբարի խոր-
հուրդս ձեր և զոհացաք զայ՝ զի մեծ խնդու-
թիւն է և խաղաղութիւն : Եւ զխտացնեմք
ձեր իմաստութեանդ . զի պատճառն և սկիզբն
խռովութեան և կռուոյ մերոյ՝ հովիւն է և
շունն , և թէ զնոսա բառնայք ՚ի միջոյ՝ (1)
փութով լինի հաշտութիւնն : Եւ զայս լուան
այժքն , և ՚ի բաց վարեցին զհովիւքն և ըզ-
շունս . և արարին թուղթ երգման , և հաստա-
տութեան : Եւ ելեալ այժքն տարածեցան ան-
հոգք ՚ի լերինս և ՚ի խորածորս , և սկսան
արածել՝ և զոհանալ զայ : Եւ համբերեցին
զայլքն զաւուրս տասն . և ժողովեցան ՚ի վե-
րայ նոցա , և հեղձուցին զայժսն զամենայն :

Ցուցանէ առակս՝ թէ բնութեամբ ամրա-
ցեալ է սիրտ մարդոյն ՚ի թշնամութիւն և

(1) Littéralement , *si vous les ôtez du milieu*. En
arménien , բառնալ ՚ի միջոյ , comme از میان

quoi, leur disaient-elles, nous faites-vous une guerre sans relâche? Nous vous prions de faire la paix avec nous, comme font les rois des nations. Les Loups se réunirent, pleins de joie, et ils expédièrent une grande lettre avec beaucoup de présens pour la nation des Chèvres, et ils leur dirent: Nous avons appris votre excellente résolution, et nous en avons rendu grâces à Dieu; certainement la paix sera le sujet d'une grande joie. Nous ferons connaître à votre sagesse, que le Berger et le Chien sont la cause et l'origine de nos démêlés et de nos querelles; si vous les tuez(1), la tranquillité sera bientôt rétablie. En apprenant cela, les Chèvres chassèrent les Bergers et les Chiens, et elles firent un traité de paix et d'amitié. Les Chèvres sortirent pour se répandre sans crainte dans les montagnes et les vallées, et elles commencèrent à y paître et à rendre grâces à Dieu. Les Loups patientèrent pendant dix jours, puis ils se réunirent contre les Chèvres et les étranglèrent toutes.

Cette fable montre que la haine et l'aversion, de nation contre nation, de famille contre fa-

برداشتن en persan, et en latin *à medio tollere*, signifie métaphoriquement, *tuer*.

յատեղութիւնն՝ ազգի առ ազգ, և տոհմի առ տոհմ, և մարդոյ առ մարդ . նա զմուտարաւ կարէ հաստատիլ սէր և խաղաղութիւնն ՚ի մէջ նոցա :

Ժ .

ԱՌԻՒԾՆ, ԳԱՅԼՆ ԵՒ ԱՂՈՒԿՆ:

Առիւծն և գայլն և աղուէսն եզեն եղբարք . և ելեալ յորս՝ և զաին խոյ մի, և ոչխար մի՝ որ է մաքի, և գառն մի : Եւ ՚ի ժամ՝ ճաշոյն ասէ առիւծն ընդ գայլն՝ թէ բաժանե՛ք զոչխարսդ (1) ՚ի վերայ մեր, փորձելով զնա : Եւ գայլն ասէ, սիլ թագաւոր՝ զայդ սնձ է բաժաներ . խոյրդ՝ քեզ, և մաքիդ՝ ինձ, և գառն՝ աղուեսուն : Եւ առիւծն բարկացեալ և եհար ապտակ ՚ի ճնօտս գայլոյն . և կրկովեցան աչք նորա . և նա նստեալ լայր դառնապէս : Եւ դարձեալ ասէ առիւծն ընդ աղուէսն՝ թէ բաժանե՛ք զոչխարսդ ՚ի վերայ մեր : Եւ ասէ ա

(1) Le mot *ոչխար*, *brebis*, employé ici au plu-

mille, d'individu contre individu, est fortement enraciné par la nature dans le cœur des hommes, et que ce n'est qu'avec beaucoup de difficulté qu'on peut établir la paix et l'amitié entre eux.

X.

LE LION, LE LOUP ET LE RENARD.

LE Lion, le Loup et le Renard ayant fait société, ils sortirent pour la chasse, et trouvèrent un Bélier, une Brebis et un Agneau. Au moment du repas, le Lion dit au Loup, pour l'éprouver : Partage entre nous les bêtes (1). Le Loup lui répondit : O Roi, Dieu fait le partage ainsi : le Bélier est pour toi, la Brebis pour moi, et l'Agneau pour le Renard. Le Lion se met alors en colère, donne un soufflet sur les joues du Loup et lui fait sauter les yeux. Celui-ci se retire en pleurant amèrement. Le Lion s'adresse ensuite au Renard en lui disant de partager les bêtes. O Roi,

riel, est pris pour *les bêtes*, dans un sens indéfini.

զուէսն . ո՞վ թագաւոր՝ զայդ ան է բաժաներ ,
 խոյրդ՝ քեզ ճաշու , մաքիդ հրամենք , և
 դառըն ընթրեն : Եւ ասէ առիւծն . ո՞վ գերի
 ազուեսուկ՝ ո՞ ուսոյց քեզ զայդ արդար բա-
 ժանելդ : Եւ ասէ աղուէսն՝ թէ աչք զայլոյն
 ուսոյց զիս՝ որ արտաքս կրկովեցան :

Տուցանէ առակս՝ թէ բազում շարագործք
 խրատին և թողուն զչարիս , յորժամ՝ թա-
 գաւորք և իշխանք կախեն զգողս և զանի-
 րաւս :

ԺԱ .

ԳԱՅԼԵՆ ԵՒ ԷՇԵՆ :

Գայլն եզիտ էշ մի գէր՝ և կամեցաւ ուտել
 զնա : Եւ ասէ էշն . աղաչեմ՝ զքեզ ո՞վ
 զայլ , հան զայս խոցս յտից իմոց , և ապա
 ուտես զիս՝ զի ետ զիս՝ ի ձեռս քո կերա-
 կուր . քանզի բւեռ չար հասաւ յոտս իմ՝
 և տանջէ զիս : Եւ անցեալ զայլն յետոյ կող-
 մանէ զի հանցէ զբւեռն , և էշն ամենայն
 զօրու թեամբն իւրով կիցս եհան՝ և եհար զբ-

répondit-il, Dieu a déjà fait le partage : le Bélier est pour ton dîner, nous mangerons ensemble la Brebis si tu l'ordonnes, et tu souperas avec l'Agneau. O petit Renard flatteur, dit le Lion, qui est-ce qui t'a enseigné ce partage équitable ? Les yeux crevés du Loup me l'ont appris, répartit le Renard.

Cette fable montre que beaucoup de méchans sont corrigés et qu'ils cessent de faire le mal, quand les rois et les princes font pendre les voleurs et les malfaiteurs.

XI.

LE LOUP ET L'ANE.

LE Loup ayant trouvé un Ane qui était gras, voulut le manger. L'Ane lui dit alors : O Loup, je t'en prie, guéris-moi d'une blessure que j'ai au pied ; un méchant clou y est entré et me fait souffrir, et tu me mangeras ensuite, car Dieu m'a destiné à te servir de nourriture. Le Loup passa aussitôt par derrière l'Ane, pour extraire le clou, et l'Ane, à l'instant, lance de toute sa

րան գայլոյն, և ջախջախեցան խամժերք (1)
նորա : Եւ գայլն լայր դառնապէս և ասէր .
յիրաւի կրեցի զայս ամենայն վիշտս, զի ես
խակզբանէ մսագործ էի, և արդ ո՞ արար զիս
պայթար :

Տուցանէ առակս, թէ շտաբ լան և սպա-
շաւեն՝ որ ձեռնամուտ լինին ՚ի գործ և յար-
ուեստ ինչ՝ զոր չեն ուսեալ, և չէ՛ ՚ի գէպ
ժամուն իւրեանց օգտակար :

ԺԻ .

Ս.Ղ.ՈՒ.ԷՍՆ ԵՒ ԿՍ.ՔՍ.Ի :

Ս. զուէսն էառ կաքաւ մի ՚ի բերանն՝ և կա-
մէր ուտել զնա . և ասէ կաքաւն օրհ-
նեալ է ան որ կոչեաց զիս յիւր արքայու-
թիւնն . զի զերծանիմ ՚ի յայս չարեացս : Եւ
սպա դու անգուէս՝ զոհացիր զայ, և սպա ու-
տես զիս, քեզ մեծ վարձք է : Եւ ազուէսն
կրկեցեալ, և հայեցեալ յերկինս՝ և բացեալ
զբերանն ասէ, զոհանամ՝ զքէն ան բարի՝ որ

(1) **խամժերք**, est, à ce qu'il me semble, un mot
vulgaire de l'Arménie orientale, qui paraît désigner

force une ruade qui frappe la gueule du Loup (1) et lui brise les dents. Le Loup dit alors en pleurant amèrement : Il est juste que je souffre cette disgrâce , car étant naturellement boucher , personne ne m'a fait maréchal.

Cette fable montre que beaucoup de gens pleurent et se repentent d'avoir pratiqué des ouvrages ou des arts qu'ils n'ont pas appris, et qui leur sont inutiles dans l'occasion.

XII.

LE RENARD ET LA PERDRIX.

LE Renard ayant pris une Perdrix, se préparait à la manger. Celle-ci lui dit : Béni soit Dieu, qui m'appelle dans son royaume, et me délivre des maux de ce monde; mais toi, Renard, rends grâces à Dieu et puis tu me mangeras, ce sera une grande récompense pour toi. Le Renard s'assied, regarde le ciel, et ouvrant la gueule, dit : Je te remercie, Dieu bon, du repas excellent que tu m'as pré-

la totalité des dents, le ratelier, la mâchoire tout entière.

պատրաստեցեր ինձ սեղան բարութեան : Եւ կաքան զերծաւ 'ի բերանոյն՝ և թռեաւ : Եւ ասէ աղուէսն, ո՞վ անմիտս և յիմարս, յառաջն պարտ էր ինձ ուտել . և ապա գոհանալ զայ :

Տուցանէ առակս, թէ զխոստացեալ իրսն մի համարիր քեզ, և մի շնորհակալ մարդոյ լինիր մինչև առնուս . և թէ ջուր տան քեզ՝ 'ի նոյն ժամն 'ի զոգզ ան . զի շատք ասեն, և ոչ տան զասացեալն իւրեանց՝ և սուտ լինին :

ԺԳ .

ԱՂՈՒԷՍՆ ԵՒ ԶԻՏՆ :

Աղուէսն առեալ ջիտ մի 'ի բերանն՝ և կամէր ուտել զնա, և ասէ ջիտն՝ թէ շատ աղութէ՝ և ապա ուտես զիս, զի ժամ է ինձ ածել ձու քան զջալամու, հակիթ մի է՝ որ լինի անգին, արդ թո՞ղ որ ածեմ քեզ, և ապա կէր զիս . և երդնում որ զամ 'ի կամս քո : Իբրև եթող զնա աղուէսն՝ նա թռեաւ և նստաւ 'ի ճիւղ մի ծառոյ բարձրագոյն : Եւ

paré ! La Perdrix s'échappe de sa gueule, et s'envole. Le Renard dit alors : Imbécille, insensé que je suis, il fallait la manger d'abord et bénir Dieu après.

Cette fable te montre qu'il ne faut pas compter sur les choses promises, ni en remercier personne jusqu'à ce que tu les aies reçues, et que si on te donne de l'eau, il faut aussitôt tendre le pan de ton habit, car beaucoup de gens disent, ne donnent pas ce qu'ils promettent, et vous trompent.

XIII.

LE RENARD ET LE MOINEAU.

LE Renard tenait un Moineau dans sa gueule et voulait le manger, quand celui-ci lui dit : Il faut que d'abord tu rendes grâces à Dieu, et puis tu me mangeras, car c'est le moment où je vais pondre un œuf semblable à celui d'une Autruche. C'est un œuf impayable, mais laisse-moi, pour que je te le pondre, et après mange-moi : je te jure que je viendrai à ta volonté. Comme le

ասէ աղուէսն . արն զոր հրամայեցեր, և եկ ՚ի կամս իմ : Եւ ասէ ջիտն . ապա քո նման անմիտ եմ ես՝ թէ այլ զամ ՚ի կամս քո . և դու ընդէր հաւատացեր ինձ, թէ կարի սակաւ մի մարմնով այնպիսի մարգարիտ ածել քեզ՝ որ ամմէն մարմնովս չեմ իբրև զնա : Ապա լսէ որ տամ քեզ խրատ . անդէպ բանից մի հաւատար, և ընդ խախուտ որմով մի ննջեր : Եւ ասէ աղուէսն, թէ դատելոց է գքեզ անձ՝ զի ստեցեր ինձ : Ասէ ջիտն . կայ սուտ՝ որ վարձք է . զի սուտ ասելն՝ որով ՚ի մահուանէ, և յորոգայթէ ապրիլ՝ և կամ՝ զայլ մարդ փրկել, շատ վարձք տայ նմա անձ : Եւ աղուէսն գաղտ ՚ի մօտն գայր, և ՚ի վեր վազեաց զի աւցէ զջիտն . և ջիտն ծրտեաց ՚ի յաչքն աղուեսուն, և ասէ . այն անմիտ՝ լսէ որ այլ խրատ տամ քեզ . ուր ո՛չ հասանես՝ մի ձկտիր, և ՚ի մէջ առն և կնոջ, և ՚ի մէջ եղբարց ահակ (1) մի խօսիր՝ որ չամաչես :

(1) Le mot *ահակ* ne se trouve pas dans le Dictionnaire Arménien-Français de Venise : il appartient cependant bien à la langue arménienne ; il est usité dans le littéral et le vulgaire, avec le sens de *ruine, destruction, préjudice* ; il est dérivé de *ահեակ* ou *ահեկ*, *gauche*. Employé comme ici, avec le verbe *խօսիլ*, il signifie *dire des paroles qui causent du préjudice*.

Renard le laissa , il s'envola et se plaça sur une branche d'arbre très-élevée. Le Renard lui dit alors : Eh bien ! fais à présent ce que tu as décidé , et viens comme je le désire. Crois-tu que je sois un insensé comme toi , lui dit alors le Moineau , pour que je revienne quand tu le désires. Pourquoi m'as-tu pu croire , et t'imaginer qu'un aussi petit corps pût pondre une telle perle , quand avec tout mon corps je ne puis l'égalé ? Écoute donc le conseil que je te donne : n'ajoute plus foi à des paroles extravagantes , et ne dors pas auprès d'une muraille chancelante. Le Renard lui répondit : Dieu te jugera puisque tu m'as trompé. Il est des mensonges qui sont louables , répliqua le Moineau ; Dieu donne de grandes récompenses pour le mensonge qui préserve de la mort ou du danger , ou qui sauve les autres hommes. Le Renard se cacha alors tout auprès et se mit à grimper pour saisir le Moineau ; mais celui-ci lui lança de sa fiente aux yeux , en lui disant : O insensé ! écoute cet autre conseil que je te donne : ne tente pas d'arriver où tu ne peux pas parvenir , et dans les démêlés entre mari et femme , ou entre les frères , ne dis aucune parole indiscrete (1) , pour ne pas en rougir ensuite.

ԺԴ .

ԵՐԷՅՆ ԱՍՈՐԻ ԵՒ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻՆ :

Երէց մի ասորի բարի և իմաստուն՝ և այր մի
 հայ՝ կուուեցան վասն իրաց ինչ . և ասէր
 երիտասարդն ընդ երէցն , թէ քարոյն տամ
 ՚ի բերանդ , որ եռսուն ու երկու ատամունքդ
 ՚ի բերանդ լցվին : Եւ երէցն զարմացաւ , և
 գնաց փութով ՚ի տուն իւր . և ասէ ՚ի կինն
 իւր՝ աւլաւիս՝ վասն այ վառեա՛ մամ . և եկ
 տես զատամունս իմ թէ որչափ է . և նա
 թուեաց՝ և ասէ . եռսուն ու երկու են ստու-
 զապէս : Եւ նա գայ փութապէս առ երիտա-
 սարդն և ասէ . ուստի՞ զիտացեր զթիւ ատա-
 մանց իմոց , և կամ ո՞վ ասաց քեզ : Եւ նա
 ասաց , տէր՝ յիմ՝ ատամանցն զքոյդ զիտացի :

Ցուցանէ առակս , թէ յիմ ցաւուն՝ զձեր
 ցաւն զիտեմ . զի հասարակաց է մեղքն :

XIV.

LE PRÊTRE SYRIEN ET LE JEUNE HOMME.

UN Prêtre syrien, bon et sage, et un Arménien, se disputaient sur quelque chose. Le Jeune Homme dit alors au Prêtre: Je vous donnerai de cette pierre dans la bouche, de façon que vos trente-deux dents la rempliront. Le Prêtre étonné retourna bien vite à sa maison, et il dit à sa femme : Au nom de Dieu, ma bonne amie, allume la chandelle et viens voir combien j'ai de dents. Elle compta, puis elle dit : Elles sont vraiment au nombre de trente-deux. Le Prêtre retourna promptement vers le Jeune Homme, en lui disant : Comment as-tu appris le nombre de mes dents, et qui te l'a dit ? Seigneur, répliqua celui-ci, c'est par mes dents que j'ai connu les vôtres.

Cette fable montre que par mes maux je puis connaître les vôtres, parce que tous les défauts sont communs.

ԺԵ .

ԿԱՏՈՒՆ ԿԱՐԳՍՒՈՐ :

Կատուն փիլոն էած ՚ի վերայն՝ և եղև կարգաւոր . և պատուիրեաց միանցն՝ և ասէ, թէ պիղծ է արիւնահեղն (1), և ես այլ՝ արիւն ոչ հեղում, զի կարգ առի : Եւ ասեն միունքն, թէ զբոլոր կարգն անտոնի տեսանեմք ՚ի վերայ քո՝ և զաբբայ մարկոսի, նա մեք քեզ ոչ հաւատամք՝ և կեղծաւոր բարուց քոց : Եւ կատուն յետ այնորիկ եղև գերբն (2) և անկաւ ՚ի յալուր տուն . զան միունքն և ասեն . ո՞վ դու չար քո հաւատովք, դու գերբն ես : Եւ յետ այսորիկ եղև մեռեալ՝ յանցս միանցն . զան միունքն և ասեն . ո՞ նենգաւոր՝ թէ պարկ լինի մորթ քո՝ ոչ հաւատամք քեզ՝ թէ թողուս դու զսովորական չարութիւնդ քո :

(1) L'auteur fait ici allusion à ce passage du Psaume V, v. 7. *Օ այր արիւնահեղ և նենգաւոր պիղծ աւնես դու տր : Virum sanguinum et dolosum aominabitur Dominus.*

XV.

LE CHAT DEVENU RELIGIEUX.

LE Chat ayant pris le froc et s'étant fait Religieux, il envoya un message aux Souris, et leur dit : Il est abominable de répandre du sang (1); pour moi je n'en verserai plus, parce que je suis Religieux. Les Souris dirent alors : Quand même nous verrions sur toi tout l'ordre de saint Antoine et du saint père Marc, nous n'aurions pas de confiance en ton caractère hypocrite. Le Chat se couvrit ensuite d'un torchon (2), et se blottit dans un magasin de farine; les Souris vinrent et dirent : O méchant, avec ta foi te voilà torchon ! Il feignit ensuite d'être mort, et se plaça sur le passage des Souris, qui vinrent et dirent : O trompeur, quand même ta peau serait déjà un sac, nous ne croirions pas que tu as abandonné ta méchanceté ordinaire.

(2) *ἄβρῆς*. Ce mot n'est pas dans les dictionnaires; il désigne le torchon qui sert à essuyer le lieu où l'on dépose de la farine.

Տուցանէ առակս , թէ զոր փորձեալ ես՝ որ
չէ բարքն անարատ , այլ նենգաւոր և չար է .
թէպէտ և կեղծաւորի բարի զործել , բայց
դու մի հաւատար նմա . զի ոչ կարէ թողու-
լ զսովորական բարս :

Ժ . Թ . :

ԱՂՈՒԷՍՆ ԵՒ ՔԱՅԼՆ :

Աղուէսն խաբեաց զգայն , և ետ նմա թուղթ
տանել ՚ի զեղին տանուտէրքն , և բերել
կերակուր : Եւ իբրև զնաց գայն ՚ի զիւզն՝
թափեցան ՚ի վերայ նորա շունքն , և խածա-
տեալ վերաւորեցին զնա : Եւ իբրև եկն ո-
ղորմելի կենօք , ասէ աղուէսն . ընդէր ոչ
ցուցեր զթուղթն : ասէ , այն ցուցի՝ բայց
հազար շուն կայր որ ոչ գիտէր զվերն :

Տուցանէ առակս , թէ մի՛ վիճեր , և մի՛ ան-
կանիւր ՚ի մէջ վիճողաց՝ և բազում ազիտաց և
աներկեղաց . այլ իմաստութեամբ փախիւր ՚ի
նոցանէ :

Cette fable montre que si vous avez éprouvé quelqu'un dont le caractère n'est pas honnête, mais perfide et méchant, quoiqu'il s'étudie à faire bien, il ne faut pas le croire, car il ne peut changer son caractère habituel.

XVI.

LE RENARD ET LE LOUP.

LE Renard trompa le Loup et lui remit une lettre pour la donner aux chefs du village et rapporter de la nourriture. Quand le Loup arriva au village, les Chiens se jetèrent sur lui, le mordirent et le blessèrent. Comme il revint dans un état pitoyable, le Renard lui dit : Pourquoi ne montrais-tu pas la lettre ?— Je l'ai montrée; mais il y avait là mille chiens, qui ne connaissaient pas l'écriture.

Cette fable montre à beaucoup de gens ignorans, mais hardis, qu'il ne faut pas se disputer, ou se jeter au milieu de ceux qui se disputent, mais s'en éloigner au contraire avec prudence.

Ժ Է .

ԱՂՈՒԷՍՆ ԵՒ ԳԱՅԼՆ ։

Աղուէսն ետես զպանիրն յորոգայթն, երթայ
 առ գայլն և ասէ . ս՛վ եղբայր, եկ առ
 զպանիրն և կէր . զի ուրբաթ է, և ես 'ի պաք
 եմ' : Եւ եկն գայլն, և ջանայր առնուլ զպա-
 նիրն . և անկաւ յորոգայթն, և թռեաւ պա-
 նիրն . և էաւ աղուէսն և սկսաւ ուտել :
 Ասէ գայլն . վայ եղբայր՝ մի՛ ուտեր . ուրբաթ
 է օրս՝ որ չի բարկանայ քեզ անձ : Եւ ասէ ա-
 ղուէսն ցգայլն, թէ ուրբաթն այդ է՝ որ 'ի
 պարանոցդ անկաւ . և այդ է բարկութիւնն
 այ : Եւ սկսաւ գայլն ցանձել յայս կոյս և յայն
 կոյս : Եւ աղուէսն ասէ . ընդ նոյնդ և ես ցան-
 ձեցի երբեմն՝ և ս՛չ զերծայ : Եւ ասէ գայլն .
 վայ է ինձ՝ զի նեղեմ՝ չարաչար : Եւ ասէ ա-
 ղուէսն . ս՛վ եղբայր, դու չես վայ՝ մինչև գայ
 տէր որոգայթիդ :

XVII.

LE RENARD ET LE LOUP.

LE Renard ayant vu un fromage dans un piège, alla vers le Loup et lui dit : Mon frère, va prendre ce fromage et mange-le; c'est aujourd'hui vendredi et je jeûne. Le Loup s'y rendit; en s'efforçant de prendre le fromage, il tombe dans le piège et le fromage s'échappe. Le Renard le prit et se mit à le manger. Le Loup lui dit alors : O mon frère, ne le mange pas; c'est vendredi, et c'est un jour dans lequel il ne faut pas irriter Dieu contre toi. Oh! lui répliqua le Renard, le vendredi, c'est ce qui est tombé sur ton cou; c'est là la colère de Dieu. Le Loup se mit alors à s'agiter de côté et d'autre, et le Renard lui dit : Je me suis déjà agité comme toi et je ne me suis pas sauvé. Malheur à moi, disait le Loup, car je souffre cruellement ! Il ne t'arrivera pas de mal, ô mon frère, répondit le Renard, jusqu'à ce que celui qui a dressé le piège soit arrivé.

Ցուցանէ առակս , թէ զգաստ լեր որ չի խաբիս 'ի նենգաւոր մարդկանէ , և յայնժամ վայ տաս անձին քո :

Ժ Ը .

Ս.ՂՈՒԷՍԻՆ ԳԵՏԱՍՍԻՐ :

Սղուէսն 'ի գետն անկաւ , և եղև գետատար և խոտաղաւ անյ մարազպան (1) մի խունկ՝ զի ելանէ 'ի գետոյն . և զերծաւ և ել 'ի գետոյն , և սկսաւ ճեմել . և մոռացաւ զմարազպան խունկն զոր խոտաղաւ անյ . խայտայր 'ի յեզր գետոյն , և ասէր . թէ անձ ինչ կարիք ունի զծուխս խնկին՝ որ յօղս ցնդի : Եւ ասա շարժեցաւ դարափն գետոյն , և սկսաւ աղուէսն

(1) Le mot *մարազպան* , qui est dans le texte , ne se trouve dans aucun lexique arménien , soit du langage littéral , soit de l'idiome vulgaire. On ne le trouve pas non plus dans le persan. Il doit désigner un vase destiné à contenir de l'encens , ou bien plutôt une certaine quantité de ce parfum. C'est à cette dernière supposition que je m'arrête ; en effet , on trouve

Cette fable montre qu'il faut que tu sois bien avisé, pour que tu ne sois pas trompé par un homme perfide, et que tu n'ayes pas à te repentir.

XVIII.

LE RENARD TOMBÉ DANS L'EAU.

UN Renard tomba dans une rivière et fut emporté par le courant; il promit alors à Dieu un vase d'encens (1) s'il en échappait; il parvint à se sauver et à sortir de l'eau; il se mit à se promener, oubliant le vase d'encens qu'il avait promis à Dieu; il sautait de joie sur le bord de la rivière. Quel besoin, disait-il, Dieu a-t-il de la fumée de l'encens qui s'exhale dans les airs; mais voilà

dans le Dictionnaire Heptaglotte de Castel, le mot مرزبان employé avec ce sens, *mesure genus*, dans la version arabe du Pentateuque. Il s'agit dans cet endroit de la mesure appelée *gomor* dans la Vulgate, exod. xvi, 16 et 32. Ce nom est rendu dans la version arménienne par չափ, qui signifie *mesure* d'une manière indéterminée.

գալ 'ի դարափն 'ի վայր 'ի գետն : Եւ նա
լալով գոչեաց և ասէ . սի՛նք ես 'ի խնդիր ելի
մարագլան խնկին որ բերեմ . զոր ուխտեցի
քեզ :

Տուցանէ առակս , թէ ոչ է պարտ մուա-
նալ զուխտն սյ , զոր 'ի նեղութեան քո ուխ-
տես . այլ հատո՛ւ և կատարեա՛ս . և յիշե՛ս ըզ-
նեղութիւն քո :

Ժ. Բ .

Ա. Դ. ՈՒՒՅՄՆ ՔՍ. Դ. ՅԵՍԱԼ :

Ազուէս մի քաղցեալ՝ ետես սառն և պաղ
ցանկալի 'ի ձմեռնային աւուրքն , և սկսաւ
ուտել : Եւ ասէ . վնձ ինձ զի ահագին է ա-
ղաղակս 'ի զլուխս և յատամունս իմ , և 'ի
փոր իմ բնաւ իրք մի ո՛չ իջանէ :

Տուցանէ առակս , թէ փառք և մեծութիւն
աշխարհիս՝ միայն զաղաղակն ունի և զբա-
ղումն . և յետոյ ոչ երևի ուրեք , զի սուտ է՝
և անցաւոր և խաբող , և չէ՛ յօգուտ :

que le bord escarpé du fleuve s'ébranle et que le Renard tombe du bord dans la rivière ; il dit alors en se lamentant : O mon Dieu, j'allais chercher, pour te l'apporter, le vase d'encens que je t'ai voué.

Cette fable montre que tu ne dois pas oublier les promesses faites à Dieu dans ton infortune, mais que tu dois les exécuter et les accomplir, et te rappeler de ton infortune.

XIX.

LE RENARD AFFAMÉ.

UN Renard, qui avait faim, vit durant l'hiver un beau morceau de glace et il se mit à le manger. Malheur à moi, dit-il, le bruit est grand dans ma tête et sous mes dents, mais rien ne descend dans mon ventre.

Cette fable fait voir que la gloire et la grandeur de ce monde, n'est qu'un vain bruit et une illusion ; il n'en reste plus rien ensuite, parce qu'elles sont fausses, passagères, trompeuses et sans aucune utilité.

Ի .

ԿԻՆՆ ՏՊԱՐՏ :

Կին մի մեծահասակ և սաստիկ գերմակ և գէր՝
մերկացաւ ՚ի տուն իւր . և սկսաւ ծուներ
զնել և աղօթել մեծաւ հառաչանօք և
լալով : Եկեալ որդի նորա , տեսեալ զնա
մերկ՝ հիացաւ և ասէ . ո՞վ մայր իմ յիմարե-
ցա՞ր , խելաթափեցա՞ր . զի՞նչ է այդ խայտա-
ռակութիւնդ քո ամօթալի : Եւ նա ասէ .
ո՞վ որդեակ , բնաւ մի խօսիր ընդ իս . զի
յայտնեցին ինձ՝ որ սերորէքն և քերորէքն
մերկ աղօթէին առաջի անութեանն . և ես
ընդ նոսա նախանձեցայ՝ և աղօթեմ առ օր
անձ : Եւ ասէ որդին , այո՛ մայր իմ . նմանեաց
զաւակ քո ՚ի սերորէիցն կամ քերորէիցն :

Ասէ՛ զառակս՝ յորժամ ոք հպարտանայ և
կամ պարծենայ , կամ ձկտի ՚ի վեր քան զկա-
րողութիւն իւր :

XX.

LA FEMME ORGUEILLEUSE.

UNE femme de grande taille, bien blanche et bien grasse, s'étant déshabillée dans sa maison, elle se mit à genoux pour prier avec de grandes lamentations et en pleurant; son fils vint, et la voyant nue, il en fut étonné et lui dit : O ma mère, êtes-vous insensée, êtes-vous devenue folle? pourquoi faites-vous une action aussi honteuse pour vous? O mon cher enfant, lui répondit-elle, ne te fâche pas contre moi; on m'a appris que les Séraphins et les Chérubins prient nus devant la Divinité: je veux les imiter et j'adresse ma prière au Seigneur. O ma mère, répliqua le jeune homme, votre croupe ressemble-t-elle à celle des Séraphins ou des Chérubins?

Cette fable nous apprend que lorsque quelqu'un s'enfle d'orgueil, il se vante et veut s'élever au-dessus de sa portée.

Ի Ս .

ԷՇՆ ՏՍՐՍՆԵՒՈՐ :

Օչն մեծարեցին և կոչեցին 'ի հարսանիս որդւոյ թագաւորին : Եւ ասէ էչն, ես ոչ փողահար եմ, և ոչ խաղացող . ապա վնջինձ . գիտեմ որ ծանր բեռն կայ ինձ պահած, և կամ ջուր կրելոյ 'ի հարսանիսն :

Ասն զառակս՝ յորժամ կոչեն գբեզ 'ի բան կամ 'ի գործ անդէպ և աննման՝ որ 'ի վեր է քան զկարողութիւն քո :

Ի Բ .

ԱՐԾԻԻՆ, ԿԱՔԱՒԻՆ ԵՒ ԲՕՒՅՕՆ :

Արծիւն հալածէր զկաքաւն, և նա 'ի բղէզն ապաւինեցաւ, և բերէր բարեխօս . և արծիւն ոչ լուաւ աղաչանաց բղէզին : Եւ բղէզն ոխացաւ և խպնեցաւ . և զնաց ել 'ի

XXI.

L'ANE A LA NOCE.

UN Ane fut traité avec honneur et appelé aux noces du fils du roi. Que je suis malheureux, dit-il alors, je ne suis ni musicien ni danseur, mais je sais qu'un lourd fardeau m'est réservé ou que je porterai de l'eau pour la noce.

Cette fable dit que quand on vous appelle pour une chose, ou bien pour une affaire inconvenante ou extraordinaire, c'est toujours pour une chose au-dessus de votre portée.

XXII.

L'AIGLE, LA PERDRIX ET LE SCARABÉE.

UN Aigle poursuivait une Perdrix qui se réfugia chez le Scarabée, qui se porta pour médiateur: l'Aigle ne voulut pas écouter les prières du Scarabée; celui-ci en conçut du ressentiment et résolut

բոյն արծուին . և զձուս նորա զլորէր և կոտորէր . և բազում ժամանակս անորդիս անէր զարծիւն :

Յուցանէ առակս . բնաւ ամենեին մի՛ առնել զոք թշնամի՛ի մարդկանէ , թէպէտ և կարի աղբատ և տկար լինի :

Ի Գ .

ՄՐ.ՋԻՄՆ ԵՒ ՍՂԱՒՆԻ :

Մըջիմն անկեալ ՚ի ջուրն՝ և հեղձէր , գայ աղաւնին և ձգէ ոստ մի՛ի ջուրն . և ելեալ մըջիմն ՚ի յոսան՝ և կենդանացաւ : Եւ ահա ՚ի նոյն ժամն հաւորոքն կանգնեաց զվարմն . և կամէր ըմբռնել զաղաւնին . գայ մտանէ մըջիմն յերանքն նորա , և ելած ՚ի ծայր նորա . և նա ՚ի կակժոյն յանկարծակի ՚ի վեր թռեաւ և մորմոքեցաւ . և շարժեցաւ եղէզն և վարմն , և աղաւնին թռեաւ և ազատեցաւ :

Յուցանէ առակս՝ թէ մահուչափ ճգնէ դմա , որ յառաջն քեզ բարի որար :

d'en tirer vengeance; il alla donc dans le nid de l'Aigle, fit tomber et cassa ses œufs, de sorte que pendant long-tems l'Aigle fut sans enfans.

Cette fable montre qu'il ne faut jamais se faire un ennemi, d'un homme, quoiqu'il soit très-pauvre et sans puissance.

XXIII.

LA FOURMI ET LA COLOMBE.

UNE Fourmi étant tombée dans l'eau, elle se noyait, lorsqu'une Colombe la voit et jette une petite branche dans l'eau; la Fourmi l'atteignit et fut sauvée; mais voilà que dans le même moment un oiseleur tendait son filet pour prendre la Colombe: la Fourmi se glisse dans ses cuisses, et le pique; celui-ci tressaille et s'irrite de ce mal inopiné; il fait remuer son roseau et son filet, alors la Colombe s'envole et se sauve.

Cette fable montre qu'il faut faire l'impossible pour celui qui vous a fait du bien.

Ի Դ .

ԱՌԻԺՆ ԵՒ ՄԱՐԴՆ :

Առիւծն ետես զի առ նա փախստականք
 գային ամենայն կենդանիք ահիւ մեծաւ .
 և ասէ, թէ յուսմէ՞ դայք փախստականք : Եւ
 նոքա ասեն թէ 'ի մարդոյն՝ զի հալածեն զմեզ :
 Եւ նա ասէ՝ թէ զինչ է մարդն . կացէք աստ
 մինչև եկեսցէ մարդն : Եւ ահա եկն եհաս մար-
 դըն . և ասէ առիւծն սպառնալեօք . թէ դու
 ես մարդն որ նեղես զամենայն կենդանիս : Եւ
 նա ասէ . այո՛ : Ասէ առիւծն , ապա թէ մարդն
 դու ես՝ արի՛ եկ որ կռուիմք , ես քեզ սպասեալ
 մնայի : Ասէ մարդն , չունիմ ես աստ նշան (1)
 կռուոյն . ապա թէ գաս որ կապեմ՝ զքեզ՝ որ ոչ
 փախչիս . և ես գնամ առնում գնշան կռուոյն ,
 և գամ առ քեզ : Եւ հաւանեցաւ առիւծն՝ և
 կապեաց զնա մարդն . և սկսաւ կաղնի մահակաւ
 հարկանել զնա : Եւ առիւծն ասէ . թէ մարդ
 ես՝ նա սերտ և անխնայ զարկ դու , և հար զթի-

(1) Littéralement : *la marque de guerre*. Le mot
 նշան , qui est dans le texte , signifie proprement dra-

XXIV.

LE LION ET L'HOMME.

LE Lion voyant tous les animaux qui fuyaient vers lui avec une grande frayeur, il leur dit : A cause de quoi fuyez-vous ainsi ? A cause de l'Homme qui nous poursuit, répondirent-ils. Qu'est-ce que l'Homme ? leur dit-il ; restez là jusqu'à ce que l'homme vienne. Mais voilà que l'Homme arrive ; le Lion lui dit alors d'un ton menaçant : Tu es cet Homme qui tourmente tous les animaux. Oui, répliqua-t-il. Eh bien, puisque tu es l'Homme, viens, approche, que nous combattions, je t'attendais. L'Homme lui répondit : Je n'ai pas là des armes (1) pour le combat ; ainsi viens que je t'attache pour que tu ne t'enfuis pas ; je vais aller prendre mes armes, et je reviendrai aussitôt vers toi. Le Lion y consentit ; l'Homme l'attache et il commence à le frapper avec un gros bâton de coudrier. Le Lion lui dit alors : Tu es

peau, signe, marque ; mais ici on doit l'entendre d'un instrument, d'une arme quelconque.

կունս իմ՝ . զի այս խելացս՝ այսպէս վայել է
ինձ :

Յուցանէ առակս , թէ շատ զօրաւոր մար-
զիկ խաբին 'ի տկարաց , և տանջին . և ին-
քեանք նախատեն զանձինս իւրեանց , որպէս
առիւծն եղև :

Ի Ե .

ԱՌԻԻԾՆ ՏԻՍՆԻՍՑԵՍԱԼ :

Առիւծն հիւանդացաւ , և էրէքն ամենայն
զային 'ի տես . և աղուէսն յամեաց , և
արջն չարախօսեաց զնա : Եւ յորժամ եկն ա-
ղուէսն՝ բարեկամք նորա ասացին զչարա-
խօսութիւն արջոյն , և զնաց աղուէսն առ
առիւծն . ասէ առիւծն ընդ աղուէսն , ո՛չ
բարի գաս զարշելի . ասն ինձ ընդէր յամեցար :
Եւ նա ասէ , մի՛ բարկանար ինձ ո՛վ բարի
թագաւոր . զի ահա երդնում 'ի գլուխ քո՝ որ
աշխատութեամբ շքեցայ ես յամենայն բժըշ-
կապետս , վասն քո , և դեղ ուսայ հիւանդո-
թեան քո : Եւ ասէ առիւծն . բարի եկիր՝ ի-

Homme , ainsi frappe fort et sans pitié ; déchire mon dos, car avec un tel jugement, c'est ce qui me convient.

Cette fable montre que beaucoup d'hommes forts sont trompés par les faibles ; ils souffrent et se disent eux-mêmes des injures comme le Lion.

XXV.

LE LION MALADE.

LE Lion étant tombé malade, les animaux vinrent tous pour le voir. Le Renard tarda; l'Ours alors dit du mal de lui. Quand le Renard vint, ses amis lui rapportèrent les calomnies de l'Ours, et le Renard s'approcha du Lion; celui-ci lui adresse la parole, en lui disant : Tu n'es pas le bienvenu, méchant. Dis-moi pourquoi tu as tant tardé. Le Renard lui répondit : Ne vous irritez pas contre moi, excellent roi; je jure par votre tête que je cherchais avec soin partout des médecins pour vous, et j'ai appris à connaître un remède pour votre maladie. Le Lion lui dit : Viens

մաստուն կենդանի . և զինչ է զեղն : Եւ նա
ասէ . խիտ պիտանի է՝ և զիւրին . ասացին
բժշկապետքն , թէ հանէք զմորթ արջոյն , և
տաք տաք արկէք ՚ի վերայ առիւծուն , և նա
փութով քարէ զցաւն ՚ի նմանէ : Եւ հրա՛
մայեաց առիւծն՝ և կալան զարջն , և սկսան
քարշել զմորթն . և նա վայէր և մեծամեծ
զայթս արձակէր : Եւ ասէ աղուէսն . այդ ՚ի
քո երեսդ և ՚ի մորուսդ , և ՚ի նորայն , որ
յերբ ՚ի յարքունիս մտանէ՝ նա զայլ ոք չա-
րախօսէ :

Ցուցանէ առակս , թէ բնաւ ո՛չ է պարտ
չարախօսել զոք , և ո՛չ բամբասել :

Ի . Օ .

ԱՌԻԻԾՆ ԵՒ ԱՂՈՒԷՍՆ :

Առիւծ մի կորինն ծնաւ , և ժողովեցան կեն-
դանիքն ՚ի տես և յուրախութիւն : Գայ
աղուէսն ՚ի մէջ բազմամբոխին , և մեծա-
հանդիսիւ նախատեաց զառիւծն յատեանն
բարձր ձայնիւ և անարգեաց՝ թէ այդ է քո
կարողութիւնդ , զի մի կորինն ծնանիս՝ և ո՛չ

donc, sage animal, et quel est ce remède? Il est très-profitable et facile, répliqua le Renard; les médecins disent qu'il faut ôter la peau de l'Ours et la mettre toute chaude sur le Lion, et qu'alors la maladie s'en ira promptement. Le Lion ordonna qu'on prît l'Ours. On commença à l'écorcher, et comme il déplorait son malheur et qu'il jetait beaucoup d'ordures, le Renard lui dit : Ceci est pour ta face et pour ta barbe, ainsi que pour celui qui, quand il entre dans le palais des rois, s'occupe à y médire des autres.

Cette fable montre qu'il n'est jamais utile de calomnier personne ou de médire.

XXVI.

LA LIONNE ET LE RENARD.

UNE Lionne ayant mis bas un lionceau, les animaux se réunirent pour la voir et lui présenter leurs félicitations. Le Renard vint dans la foule, et, au milieu de l'assemblée, il injuria la Lionne, avec affectation et à haute voix, en lui disant avec mépris : Voilà donc toute ta puis-

բազում : Պատասխանի ետ առիւծն հանգար-
տաբար՝ և ասէ : այս մի կորիւն ծնանիմ՝
բայց առիւծ ծնանիմ ; և ոչ աղուէս քան ըզ-
քեզ :

Յուցանէ առակս՝ թէ լաւ է մի որդի բարի,
քան հարիւր որդի անօրէն և չար :

Ի է .

ԱՂՔԱՍԵՆ ԵՒ ՀՍԻ ՀՆԻԻ :

Այր մի աղքատ ունէր բազում որդիս . և
պատրաստեաց նմա սփ հաւ մի հնդի , որ
յամմէն օր ածէր նմա , ձու մի սսկի . որ ա-
ւուրն բաւական լինէր նոցա յամենայն պէտս :
Եւ նա ազահացաւ և ասէ , զէնեցից զհաւն ,
և առից զսսկին որ 'ի շտեմարանս նորա՝ և
փարթամացայց : Իբրև եղեն զհաւն՝ զտաւ
'ի փորն նորա իբրև զայլ հաւու . և զսկե-
ցաւ 'ի փոքր շահէն :

Յուցանէ առակս , թէ որ ցանկայ անդէպ
մեծութեան՝ և աննման , և ազահութեան

sance ; tu n'enfantas qu'un Lionceau et pas davantage. La Lionne lui répondit tranquillement : Oui, je n'ai donné le jour qu'à un petit, mais j'ai enfanté un Lion et non un Renard comme toi.

Cette fable montre qu'il vaut mieux n'avoir qu'un fils vertueux, qu'une centaine d'enfans méchans et sans foi.

XXVII.

LE PAUVRE HOMME ET LE DINDON.

UN Pauvre Homme avait beaucoup d'enfans ; Dieu le gratifia d'un oiseau de l'Inde, qui tous les jours pondait un œuf d'or, qui suffisait à tous leurs besoins du jour. Cet homme devint avare, et dit : Je tuerai cet oiseau : je prendrai l'or qu'il a dans son magasin, et je deviendrai riche. Quand il eut tué l'Oiseau, il trouva son ventre comme celui des autres oiseaux, et il fut privé ainsi du petit avantage qu'il avait.

Cette fable montre que celui qui est toujours tourmenté par l'avidité et par un honteux désir

ձեռն արկանէ, նա և զոր ունի՝ զայն ևս կո-
րուսանէ :

Ի Ը .

ՈՐՍՈՐԴԻՆ ԵՒ ԿՍՔԱՒԻՆ :

Որսորդ մի էառ զկաքաւ մի՝ և կամէր զենուլ
զնա . և ասէր կաքաւն լալով, մի՛ զենուր
զիս . և ես բախեցից քեզ բազում կաքաւս՝ և
ածից 'ի կամս քո : Եւ ասէ որսորդն . այժմ՝
մեռցիս 'ի ձեռաց իմոց, զի զսիրելիս և զազգս
մատնես :

Տուցանէ առակս, թէ կազմես որոգայթ ազ-
գի քո և սիրելոյ, ո՛չ հաճի անձ 'ի գործս քո .
և քեզ պատրաստէ զնոյն :

Ի Թ .

ԷՇՆ ԵՒ ՅԱՒԱՆԱԿՆ :

Էշ մի էառ զյաւանակն իւր, և զնաց արա-
ծէր 'ի մարգ մի ցանկալի յանմարդաբնակ

d'acquérir, perd même ce qui lui appartient légitimement.

XXVIII.

LE CHASSEUR ET LA PERDRIX.

UN Chasseur prit une Perdrix et voulut la tuer, mais celle-ci lui dit en pleurant : Ne me tue pas ; j'attaquerai pour toi beaucoup de Perdrix et je te les amènerai. Le Chasseur lui répondit alors : Tu mourras aujourd'hui de ma main, puisque tu trahis tes parens et tes amis.

Cette fable montre que si tu tends des pièges à ton parent ou à ton ami, Dieu désapprouve tes actions et te prépare la pareille.

XXIX.

L'ANESSE ET SON ANON.

UNE Anesse prit son Anon et le mena paître en une belle prairie, dans un lieu sans habitations.

տեղի : Եւ ահա գայ էշ մի որձ՝ և հոտոտեաց
 'ի յետոյս նորա : Եւ նա կիցս էջան զօրու-
 թեամբ և եհար զնա 'ի խամծերքն՝ և ջախ-
 ջախեաց : և նա փախեաւ և զնաց անտի :
 Եւ ասէ յաւանակն լալով . վնայ մայր իմ՝ զի
 տառապիմք աստ միայն , զի բազում՝ անհայ
 'ի զազանաց . ասն ինձ՝ ընդէր հարեր և վե-
 ռաւորեցեր զէնն որ եկն առ մեզ : Եւ ասէ
 մայրն . ո՞վ որդեակ իմ՝ մի երկնչեր՝ զի նա չէ
 յամելոց . քանզի յայն տեղն որ հոտոտաց՝ որ
 թէ մինչև 'ի ներքին հնդիկս երթայ և կամ
 'ի խորասան , նա փութով դառնայ առ մեզ :

Յուցանէ առակս , թէ մարդ՝ որ շնայ , կամ
 զրկէ՝ կամ զողանայ , և կամ՝ զայլ մեղս որ
 զործէ , ո՞չ կարէ զիւրաւ զերծանիլ 'ի մե-
 զացն . զի ցանկութիւնն և հոտ մեղացն կապէ
 զնա և քարչէ որպէս տառամբ :

Mais voilà qu'un âne arrive et la flaire ; mais elle lui lâche une ruade avec force, lui frappe la mâchoire et la brise. Celui-ci prit alors la fuite et s'en alla de ce lieu. L'Anon dit en pleurant : O ma mère, puisque nous sommes seuls ici et en peine, parce qu'il y a beaucoup à craindre des bêtes féroces, dis-moi pourquoi tu as frappé et blessé l'Ane qui est venu vers nous. La mère lui dit : O mon fils, n'ayez pas de peur, il ne tardera pas à revenir ; comme il m'a flairé en ce lieu, il reviendra promptement vers nous, quand même il serait allé dans l'Inde intérieure ou dans le Khorasan.

Cette fable montre que l'homme vicieux, ou accoutumé à faire le mal, ou à dérober, ou à commettre d'autres péchés, ne peut pas facilement s'éloigner du péché, parce que la concupiscence et l'odeur du péché le lient et l'attirent comme avec une corde.

Լ.

ԱՅՐ ԹԱԳՍԻՈՐԱՅԻՆ ԵՒ ԼՈՒՆ :

Այր մի թագաւորացն սաստիկ նեղեցաւ 'ի լուէ, և արուեստիւ կալաւ զնա : Եւ լուն ասէ, աղաչեմ՝ գբեզ մի՛ սպանաներ զես, զի փոքր է մնասդ զոր արարի քեզ : Եւ նա ասէ . զոր կարացեր՝ արարեր :

Տուցանէ առակս, թէ պարտ է իշխանաց և թագաւորաց և դատաւորաց՝ զփոքր չարագործն հոգալ՝ և տանջել . որ երկիցեն մեծամեծ չարագործքն :

ԼՍ.

ԿԱՊԻԿՆ ԵՒ ՉԿՆՈՐՍ :

Կապիկն որ է ապուզնայն սովորութիւն ունի, որ զինչ և տեսցէ 'ի մարդն զոր առնէ՝ զնոյն և ինքն առնէ : Եւ ետես զձկնորսն ձգել

XXX.

LE PRINCE ET LA PUCE.

UN Homme du sang royal fut cruellement tourmenté par une puce ; il la prit par ruse. Elle lui dit alors : Je vous en prie, ne me tuez pas, parce que le mal que je vous ai fait est peu de chose. Oui, répondit le Prince, tu as fait ce que tu as pu.

Cette fable montre que le prince, le roi et les juges, doivent avoir soin de punir les petits malfaiteurs, pour que les grands criminels aient peur.

XXXI.

LE SINGE ET LE PÊCHEUR.

LES Guenons ou les Singes ont l'habitude de faire tout ce qu'ils voient faire à l'homme. Une Guenon vit un Pêcheur tendre ses filets contre

զուովանսն 'ի վերայ ձկանցն . և ցնաց 'ի
 հաց : Եւ իջեալ 'ի ծառէն կապիկն և էառ
 զուովանսն , և նման ձկնորսին՝ ձգել 'ի վե-
 րայ ձկանցն կամեցաւ , և ինքն ըմբռնեցաւ
 'ի նմա : և ասէ , յիրաւի ըմբռնեցայ , զի յայն
 ձեռն արկի՝ որում չէի հմուտ :

Ցուցանէ առակս , թէ մի՞ ձեռն արկաներ և
 մի՞ ցանկար զործոց՝ որում չէա հմուտ՝ և չէ
 քեզ 'ի զէպ , զի կորուստ լիցի՝ և ոչ շահ քեզ
 հասանէ :

Լ Բ .

ԱՊՌԱՒԵՆ ԵՒ ՉՍԳՔ ԻՒՐ :

Ս զուան ժողովեաց զձագս իւր , և իրատեաց
 ցնոսա՝ ասելով . որդեակք իմ մի՞ լըբիք .
 պատրաստք եղերուք 'ի մարդկանէ , ևս ա-
 ռաւել 'ի յայն ժամն՝ որ խոնարհին 'ի քար
 առնելն : Եւ ասեն ձագքն նորա . սվ մայր
 մեր՝ զինչ արասցուք՝ թէ յառաջագոյն
 մարդն առեալ լինի զքարն 'ի ձեռն իւր : Ասէ
 մայրն . այժմ՝ զիտացի որ ապրելոց էք զուք :

les poissons, puis il s'en alla dîner. La Guenon descendit de son arbre, prit le filet, et, comme le Pêcheur, elle voulut le tendre contre les poissons, mais elle y fut prise. Il est juste, dit-elle alors, que je sois prise, puisque j'ai fait un métier dont je ne suis pas instruite.

Cette fable montre que vous ne devez pas entreprendre ou désirer de faire des travaux que vous ne connaissez pas : cela n'est pas à propos ; ils causent votre perte, sans vous procurer de profit.

XXXII.

LE CORBEAU ET SES PETITS.

LE Corbeau rassembla ses petits et leur donna ses conseils en ces termes : O mes chers enfans, ne soyez pas timides, soyez en garde contre l'homme, surtout quand il se penche vers la terre pour prendre une pierre. O notre mère, dirent alors les petits, que ferons-nous avant que l'homme ait pris la pierre dans la main ? La mère leur répondit : Je reconnais maintenant que vous êtes en état de vous sauver.

Յուցանէ առակս, թէ պարտ է անզազար
պատրաստ լինել յորոգայթից՝ և ՚ի պատրա-
նաց հակառակորդին :

ԼԳ .

ԾԱՌԻՔ ՄԵ՝ ԾԱՄԵ՝ ԾՔԻ ԵՒ ԵՂԵԳՆ :

Թագաւորն հնդկաց ել ՚ի զբօսանս շքել
՚ի լերինս և ՚ի հովիտս . և ահա ծառք մե-
ծամեծք բեկեալ և մանրեալ էին . և ահա
եղեգն մի կայր ՚ի կանգուն՝ անարատ : և ասէ
Թագաւորն . ո՞վ եղեգն՝ ասն ինձ . զի զար-
մանամ՝ թէ ո՞րպէս կաս հաստատուն . և մե-
ծամեծ ծառքն մանրեալ են : Եւ նա ասէ . ո՞վ
բարի թագաւոր, ՚ի զալ սաստիկ հողմոց,
ծառքն հպարտութեամբ հակառակին ընդդէմ՝
նոցա , նա բեկէ և ձգէ զնոսա . իսկ ես խո-
նարհիմ ՚ի կամս հողմոցն , նա ոչ բեկանէ
զիս :

Յուցանէ առակս, թէ պարտ է սիրել զխո-
նարհութիւն և զհեզութիւն և զհամբերու-
թիւն, և հաւանիլ . և շտք սատակեցան
հպարտութեամբ :

Cette fable montre qu'il faut être continuellement en garde contre les pièges et les trahisons de l'ennemi.

XXXIII.

LES GRANDS ARBRES ET LE ROSEAU.

LE Roi des Indes était allé, pour se divertir, courir les montagnes et les vallées. Tous les grands arbres étaient abattus et brisés, tandis qu'un Roseau était resté de toute sa hauteur. Le Roi lui dit : O Roseau, informe-moi de ce qui est ici le sujet de mon étonnement : comment se fait-il que tu es resté inébranlable, tandis que ces grands arbres sont brisés ? O excellent roi, lui dit-il, quand les grands vents sont venus, les arbres ont résisté avec orgueil ; ceux-ci les ont brisés et renversés ; pour moi je me suis abaissé selon leur volonté, et ils ne m'ont pas brisé.

Cette fable montre qu'il faut aimer l'humilité, la douceur, la patience et la soumission, parce que beaucoup périssent à cause de leur orgueil.

Լ Դ .

ՓԱՅՏԱՆՆԱՐԻՔԻ ԵՒ ԾԱՌՈՒՅԻ :

Փայտահարքն առին զփայտահատքն՝ որ է կացինն, և գնացին՝ մտին՝ ի մայրին և սկսան կոտորել զծառսն . և ծառքն ասեն . զի՛նչ է այս զոր գործեն : Եւ նոճին ասէ . վնայ մեզ եղբարք . զի կոթքն ՚ի մեզանէ է՝ որ կոտորեն զմեզ :

Յուցանէ առակս, թէ մարդ՝ մի տար զու ՚ի քէն զէն հակառակորդին, որ զայ և նովաւ սպանցէ զքեզ :

Լ Ե .

ԵՕՆ ԵՒ ՉԻՆ :

Եզն և ձին խօսեցան ընդ միմեանս . ասաց ձին ընդ եզն՝ թէ զու սով ես, կամ յի՛նչ պէտս ես : Ասէ, ես ձի եմ՝ որ թագաւորք և

XXXIV.

LES BUCHERONS ET LES ARBRES.

DES Bûcherons prirent leurs cognées , s'en allèrent et entrèrent dans la forêt, où ils commencèrent à abattre des arbres. Ceux-ci se mirent à dire : Qu'est-ce qu'ils font ? Malheur à nous, mes frères, répondit le Cyprés, parce que les manches de ces cognées qui nous détruisent, viennent de nous !

Cette fable te montre, ô Homme, qu'il ne faut pas donner des armes à ton ennemi, parce qu'il s'en servira pour te tuer.

XXXV.

LE BOEUF ET LE CHEVAL.

LE Bœuf et le Cheval causaient ensemble; le Cheval dit au Bœuf : Qui es-tu ? à quoi es-tu utile ? Moi Cheval, poursuivit-il, les rois, les princes et

իշխանք և պարոնայք կազմեն զիս սսկւով և արծաթով և բազմին ՚ի վերայ իմ: Ասէ եզն . ամեն աշխարհիս շէն եմ ես՝ որ վաստակիմ և չարչարիմ և խոնջիմ, և ապա դու և քո թագաւորն ուտէք, և ամենայն մարդիկ զվաստակս իմ ուտեն, և թէ ոչ վաստակիմ՝ դու և քո թագաւորն մէկ հետ մեռանիք . և դու երախտամուսաց մի լինիր:

Լ.Օ:

ԱՌԻԻԾՆ, ԱՂՈՒԷՍՆ ԵՒ ԷՇՆ:

Առիւծն հիւանդացաւ, և եկեալ բժշկացն՝ և ասեն . այս ցաւոյս զեղն այն է, որ եփեն զսիրտ և զականջ իշոյն, և զջուրն տան՝ որ խրմէ առիւծն՝ և ողջանայ կոչեցին զաղուէսն և ասեն . արն հնար՝ և բեր էշ մի: Ասէ . այն իմ եղբարք, էշ մի կայ յայս անուն հովիտ, սաստիկ զէր: Գայ աղուէսն՝ և ասէ ցէշն . սով բարի եղբայր՝ երանի էքեզ, զի գտի զքո աւազ եղբայրն, և ցանկայ տեսանել զքեզ, և էնա թագաւոր, և դու ընդ նմա թագաւորես: Եւ հաւատաց էշն, և եկն ՚ի համբու-

les seigneurs m'ornent d'or et d'argent et se placent sur moi. Je suis, lui repartit le Bœuf, celui dont les peines et les travaux portent l'abondance dans tout le monde; toi et ton roi vous mangez, et tous les hommes mangent le fruit de mes travaux. Si je ne travaillais pas, toi et ton roi, il vous faudrait mourir: ainsi donc ne sois pas ingrat.

XXXVI.

LE LION, LE RENARD ET L'ANE.

LE Lion devint malade; les médecins vinrent alors et dirent: Le remède de cette maladie est de faire cuire le cœur et les oreilles de l'Ane, pour qu'on en donne le bouillon au Lion qui le boira et sera guéri. On appela le Renard et on lui dit: Allons, amène un Ane. O mes frères, répondit-il, il y a dans cette vallée un Ane très-gras. Le Renard alla vers lui, et lui dit: O mon cher frère, que tu es heureux! J'ai rencontré ton frère aîné qui désire te voir; il est roi et tu régneras avec lui. L'Ane le crut, il vint donc pour embrasser le Lion; comme celui-ci voulait l'étran-

րել զառիւծն . և կամէր առիւծն խեղդել
 զէջն , և էջն փախեալ : Եւ հասեալ նմա ա-
 ղուէսն՝ և ասէ , ընդէր փախչիս . և ասէ էջն ,
 ցաւեցոյց 'ի համբուրելն զփողս իմ . և ասէ
 աղուէսն , այն 'ի սաստիկ սիրոյն է . ապա թէ
 դու գնա համբուրես՝ ուրախ լինիս : Եւ դար-
 ձաւ էջն 'ի համբուրել զառիւծն , և կալեալ
 զփողոյ նորա՝ մեռոյց զէջն , և գնաց 'ի հանգ-
 չել : Եւ աղուէսն հանեալ զսիրտն և զա-
 կանջն՝ և կերաւ . և ասէր թէ դեղ է նա՝ լաւ
 ինձ քան առիւծուն : Եւ գնաց առ բժիշկն և
 առիւծն , և ասէ թէ՛ մեծ զարմանք է , զի էջն
 այն ո՛չ սիրտ ունի և ո՛չ ականջ : Իբրև ե-
 կին՝ տեսին զի ո՛չ ունէր , զարմացան : Եւ ասէ
 աղուէսն . մի զարմանայք . զի եթէ դա սիրտ
 ունէր կամ ականջ , յերբ լուաւ զքո գոռալն
 և զերծաւ 'ի ձեռաց քոց՝ նա չէր կրկին յետս
 դարձեալ , և անկանել 'ի ձեռս քո և մե-
 ռանել . և իրաւացոյց զբանն :

Ցուցանէ առակս , թէ այսպէս անմիտ և յի-
 մար եղաք ամենեքեան , և կամաւ մատնե-
 ցաք զմեզ սատանայի՝ որ սպանանէ զՏոգիս
 մեր . և զերծանիմք խոստովանութեամբ , և
 դարձեալ մեղանչեմք , և ահա ո՛չ սիրտ ու-

gler, l'Ane prit la fuite. Le Renard arrive à lui et lui dit : Pourquoi t'enfuis-tu ainsi ? Il m'a fait mal au cou en m'embrassant, répondit l'Ane. C'est la violence de son amitié, repartit le Renard ; mais si tu l'embrasses, tu seras bien content. L'Ane retourna donc pour embrasser le Lion ; celui-ci le saisit alors par la gorge, et le tua ; puis il s'en alla reposer. Le Renard tira ensuite le cœur et les oreilles de l'Ane, et les mangea en disant : Le remède sera meilleur pour moi que pour le Lion. Il alla après vers le médecin et le Lion, et il leur dit : C'est vraiment une grande merveille, cet Ane n'a ni cœur ni oreilles. Ceux-ci vinrent et ils trouvèrent effectivement qu'il n'en avait pas ; ils en furent très-étonnés. Ne soyez plus surpris, dit alors le Renard ; s'il avait eu un cœur et des oreilles, quand il a entendu votre rugissement et qu'il s'est sauvé de vos bras, il ne serait pas revenu une seconde fois pour tomber sous votre griffe et mourir. Ce discours le justifia.

Cette fable montre que, de même, nous sommes tous sans jugement et insensés, quand nous nous livrons volontairement à Satan, qui nous fait périr. Nous nous sauvons par la confession, et de nouveau nous péchons ; alors nous n'avons plus

նիմք և ոչ ականջ, և ոչ լսեմք զբան զրոյ,
և զսպառնալիս զժոխոց :

ԼԷ .

ԱՅՐԻ ԿԻՆՆ ԵՒ ՈՐԴԻՆ :

Այրի կին մի ունէր զտղայ մի, և սկսաւ գո-
ղանալ միրգ և բանջար . և մայր նորա
ուրախութեամբ ճաշակէր զայն, և ոչ խրա-
տէր զնա ՚ի կամս ան . և սովորեցաւ տղայն,
և փոքր փոքր աճեցաւ ՚ի գողութիւն, և բե-
րէր անասունս և այլ անօթս . և աճեալ
եղև աւագակ ՚ի լերինս, և բազում չարիս
առնէր . և կալեալ տարան ՚ի կախել : Ե-
նա ասէ . թէ բերէք զմայր իմ՝ զի համբու-
րեցից զնա : Եւ իբրև բերին, և նա խա-
ծեալ եհատ զքիթ մօրն : Եւ զայն իմացաւ
թագաւորն, և ասէ . ո՛վ դու՝ զինչ արարեր :
Եւ նա ասէ, յիրաւի արարի, զի ոչ խրա-
տեաց զիս ՚ի տղայութենէս ՚ի կամս ան . որ
չէի յայս վիշտս անկեալ : Եւ թագաւորն

ni cœur ni oreilles ; nous n'entendons plus la parole de l'Écriture, ni les menaces de l'enfer.

XXXVII.

LA VEUVE ET SON FILS.

UNE femme veuve avait un petit enfant ; il commença par voler des fruits et des herbes ; sa mère les mangeait avec joie, et ne donnait à son fils aucun conseil conforme aux commandemens de Dieu. Le petit enfant s'accoutuma à cette manière de vivre , et peu à peu il grandit dans le vol ; il apportait des animaux et ensuite des meubles. Enfin, étant plus avancé en âge, il devint brigand dans les montagnes et il fit beaucoup de mal ; il fut pris , et on le conduisit pour le pendre. Alors il dit : Amenez-moi ma mère que je l'embrasse. Quand on l'eut fait venir , il la mordit et lui coupa le nez. Le Roi le sut et il lui dit : Pourquoi as-tu fait cette action ? Ce que j'ai fait est juste , répliqua-t-il, parce qu'elle ne m'a

հրամայեաց արձակել զնա . և կախեաց զմայր նորա , զի ոչ էր խրատեալ զնա :

Յուցանէ առակս , թէ ամենայն ծնող որ ոչ խրատէ զորդին իւր մնալ 'ի կամս անյ , գայ մեղք որդւոցն 'ի գլուխս ծնողացն յաւուր զատաստանի :

ԼԸ .

ԳՍ.ՅԼՍ.ԳՌՍ.ԻՆ ԵՒ Ս.Դ.ՈՒԷՍ :

Գայլագուան քաղցեաւ մերձ 'ի մահ , և զընաց գողացաւ սակաւ մի պանիր 'ի հողագործէ միոյ . և առեալ գայ նստի 'ի վերայ բարձրագոյն վիմի միոյ , զի կերիցէ զնա : Եւ ահա կայր յոտս վիմին աղուէս մի , և ետես զագուան և զպանիրն 'ի բերան նորա . ըսկըսաւ գովել զագուան՝ և ասել . թէ փառք անյ կենդանոյ՝ ուստի գայ պայծառ արեգակս այս՝ որ գեղեցիկ է . և է նման լուսնոյ՝ անձն սուրբ , և փետուրք գորա փայլեն որպէս զաս-

pas conseillé dans mon enfance selon la volonté de Dieu ; et je ne serais pas dans la peine où je suis tombé. Le Roi ordonna de lui donner la liberté et de pendre la mère , parce qu'elle ne lui avait pas donné de bons conseils.

Cette fable montre que tout père qui reste sans instruire ses enfans, comme Dieu le lui ordonne, les péchés de ses enfans retomberont sur sa tête au jour du jugement.

XXXVIII.

LA CORNEILLE ET LE RENARD.

UNE Corneille qui se mourait de faim, s'en alla voler un peu de fromage chez un laboureur ; quand elle l'eut pris, elle alla se placer sur un rocher très-élevé pour le manger. Un Renard se trouvait au pied de ce rocher ; il vit la Corneille et le fromage dans son bec ; il commença alors à louer la Corneille en disant : Gloire au Dieu vivant, d'où vient l'éclat de ce soleil ? Qu'il est beau ! sa personne est pure, et semblable à la lune ; ses plumes brillent comme des astres. Si

տեղս, և թէ՛ զիտէի զձայն սորա որ զօրաւոր էր, ես թագաւոր օծէի զդա տիեզերաց: Եւ ազուան խելօքն զնաց, և հպարտացաւ ՚ի սուտ գովու թիւնն, մոռացաւ զպանիրն, և ասէ ընդ միտս իւր. թէ՛ այսպէս զեղեցիկ եմ ես, և ձայնս իմ զօրաւոր. և տարածեալ զթևս իւր, և բարձր մի ձայնեաց. և զերծաւ պանիրն ՚ի բերանոյն, և անկաւ առաջի աղուէսուն: Ասէ աղուէսն ընդ ազուան, թէ՛ ձայնդ աղէկ է այն, զամենայն տեղիք յաւել ունիս թագաւորութեան, ապա խելք բնաւ ոչ ունիս դու. որ մի շերտ պանիր ոչ կարացեր պահել, դու զինորդ կարես պահել զթագաւորութիւն:

Տուցանէ առակս՝ թէ՛ զամենայն կերպ թագաւորութեան ետմեզ ան. և հաւանեալ սուտ և խաբող բանիցն սատանայի՝ հպարտանամք, և անկանիմք ՚ի սուրբ մեծութենէն:

je savais quelle est la force de sa voix, je le sacrerais roi de l'univers. La Corneille perdit alors la tête, elle s'enfla d'orgueil à cause de ces fausses louanges, elle oublia le fromage, se disant en elle-même : Je suis belle et ma voix est forte. Elle se mit à étendre ses ailes et à élever la voix, laissant échapper de son bec le fromage qui tomba devant le Renard. Quelle belle voix ! lui dit le Renard ; vous avez toutes les qualités requises pour la royauté ; mais vous n'avez pas de jugement, et si vous n'avez pu garder un morceau de fromage, comment pourrez-vous conserver un royaume ?

Cette fable montre que c'est Dieu qui donne tout ce qui est nécessaire pour la royauté, et en écoutant les discours faux et trompeurs de Satan, nous nous enflons d'orgueil et nous nous éloignons de sa sainte majesté.

ԼԹ.

ԱՂՈՒՔՍԵ ԵՒ ՈՒՂՏԵ :

Աղուէսն եգիտ զուղտ մի մերձ ՚ի մահ, և նստաւ առ նմա : և ասէ ուղտն ՚ի յաղուէսն, թէ յինչ պէտս եկիր աստ . և ասէ աղուէսն, թէ մեռանիս՝ որ ես ուտեմ՝ զմիս քո : Եւ ասէ ուղտն . այ գերի աղուէս, ո՛չ կարես համբերել, զի պարանոցս իմ յերկայն է, և հոգիս իմ յուշ ելանէ : Եւ ասէ աղուէսն . բայց ես կարի համբերող եմ ազգաւ, թէ և ՚ի քառասուն աւուր ևս յուշանաս ՚ի մեռանելդ :

Տուցանէ առակս՝ թէ պարտ է համբերել վարդապետին, և հեղութեամբ օգտեցուցանել ժողովրդեան . և քաղցրութեամբ կոչել զմեղաւորսն յապաշխարութիւն . քանզի այլ ո՛չ կայ մեծ բարութիւն քան զհամբերութիւնն, զի առաքեալքն և մարգարէք և հայրապետք համբերութեամբ լուսաւորեցին զաշխարհս :

XXXIX.

LE RENARD ET LE CHAMEAU.

LE Renard trouva un Chameau près de mourir; il se plaça auprès de lui, et le Chameau lui dit : Pourquoi es-tu ici? Le Renard répondit: Tu vas mourir et je mangerai ta chair. O Renard, vil esclave de Dieu, répondit le Chameau, ne peux-tu pas patienter? Mon cou est long, et il faudra bien du tems à mon ame pour sortir. Je suis d'une race patiente, dit le Renard, et je puis encore attendre ta mort pendant quarante jours.

Cette fable montre qu'il n'y a que la patience et la douceur du docteur qui puissent intéresser le peuple; que c'est par la douceur qu'on peut appeler les pécheurs à la pénitence, parce qu'il n'existe pas de plus grand bien que la patience, et que c'est avec elle que les apôtres, les prophètes et les pontifes ont éclairé le monde.

Խ .

ՄՍՐԻՍՄՊՍՆՆ :

Սյր մի մարդասպան փախեալ, և գնաց ան-
 ցանել ընդ գետն որ կոչի նեղոս . և տե-
 սեալ յեզր գետոյն առիւծ մի, և փախեալ՝
 ել ՚ի ծառ մեծ, և կայր անդ բունեալ ա-
 չազին վիշապ մի . և նա յաչէն՝ ՚ի ծառոյն ՚ի
 վայր անկաւ . և աչա ել ՚ի գետոյն կոկորդի-
 լոսն, և եկուլ գնա :

Ցուցանէ առակս . թէ ոչ կայ հնար՝ որ
 կարէ փախչել մեղաւորն ՚ի ձեռացն ան . որ-
 պէս ասէ յօբ (1), թէ որ չարն է՝ մի յուսացի
 անպարտ լինել . ևս առաւել մարդաս-
 պանքն և զրկողք :

(1) Allusion à ce qui est dit au chapitre IV de Job.

XL.

L'HOMICIDE.

UN Homicide prit la fuite et parvint auprès d'un fleuve qu'on appelle le Nil et qu'il voulut passer ; voyant un Lion sur le rivage, il se sauva et monta sur un grand arbre ; un énorme Serpent y avait placé son nid. Frappé de terreur, il tombe en bas de l'arbre, mais voilà qu'il vient du fleuve un Crocodile, qui le dévore.

Cette fable montre qu'il n'est aucun moyen de sauver le pécheur des mains de Dieu, comme dit Job ; qui est méchant ne doit pas espérer de se trouver innocent, et particulièrement les homicides et les adultères.

Խ Ա .

ԱՅՐ ԱՆՄԻՏ :

Այր մի անմիտ և յիմար՝ ունէր դահեկան
 մի . և առեալ զայն զնաց ՚ի քաղաքն
 գնել էշ մի : Շրջեցաւ ՚ի քաղաքն և ՚ի շու-
 կայն , և ոչ եգիտ միոյ դահեկանի էշ . և եկն
 կրկին ՚ի շուկայն՝ ետես մեծ ձմերուկ մի , և
 ասէ՛ ճիացմամբ , զի՛նչ է այս : Եւ իմացան
 վաճառականքն թէ յիմար է նա . և ասեն՝
 թէ՛ հընդի իշոյ ձու է , և հանէ հնգացի էշ՝
 մեծագոյն : Եւ նա խնդալով ետ զդահեկանն , և
 էառ զնա : Եւ պնդեցին զնա՝ թէ պատրաստ
 տար զձուս որ չբեկի՝ և էշն ելեալ փախչել :
 Եւ առեալ զձմերուկն սկսաւ զնալ առ ՚ի
 զառ ՚ի վայր ճանապարհ . և ոտն նորա զայ-
 թակղեցաւ և զերծաւ ՚ի նմանէ ձմերուկն , և
 զլեալ զնաց ՚ի մէջ թաւ անտառին , և նա-
 պաստակ մի վազեաց ՚ի յանտառէն՝ և սկսաւ
 փախչել : Իսկ նա կարծեաց թէ բեկաւ ձուն՝
 և էշն ելեալ փախչէր , և ՚ի հետ մտեալ ձայ-
 նէր նապաստակին , այ՛ էշ հնգացի՝ վայ ինձ՝

XLI.

L'HOMME INSENSÉ.

UN homme insensé et stupide avait un écu ; il le prit et s'en alla à la ville pour acheter un Ane. Il parcourut toute la ville et tout le marché, sans trouver un Ane pour un écu ; il revint au marché, et il y vit une grosse pastèque. Il s'écria tout étonné : Qu'est-ce que c'est que ça ? Les marchands s'aperçurent qu'il était insensé, ils lui dirent : C'est l'œuf d'un Ane de l'Inde ; il en sortira un Ane indien très-grand. Tout joyeux il leur donna son écu et prit la pastèque. Ceux-ci l'attachèrent et lui dirent : Prends garde de ne pas casser cet œuf, parce que si l'Ane en sortait il s'enfuirait. Il emporta la pastèque et s'en alla par un chemin en pente ; son pied glissa, la pastèque alors lui échappa et alla en roulant jusque dans le plus épais du bois ; un lièvre qui courait dans ce bois, se mit à s'enfuir. Il crut que l'œuf s'était cassé, que l'Ane en était sorti et s'enfuyait ; il courut après le Lièvre qu'il appelait :

մի փախչիւր . և ձայնէր՝ քուռի քուռի . ողորմեան ինձ և դարձիւր առ տէրս քո :

Յուցանէ առակս՝ թէ այսպէս յիմարեցան թագաւորք և քահանայք և ժողովուրդք , և թափեցաք ամենեքեան ՚ի խելաց և ՚ի մտաց և զհետ մտաք զսուտ և խաբող կենաց աշխարհիս այսորիկ , որ նման հողմոյ փախչի ՚ի մէնջ , և նման երազոց պակասէ , և ջանամք ըմբռնել զհեշտութիւն և զմեղս աշխարհիս , և դարշելի սիրով և ցանկութեամբ միաւորիմք ՚ի նոսա , և լինիմք ողորմելիք հոգւով և մարմնով :

Ի Բ .

ԹԱԳԱՒՈՐ ԱՂՔԱՍՏՅԵՍԱԼ :

Թագաւոր մի եհաս ՚ի վերջին աղքատութիւն , և յոլով ժամանակս ծառայեաց խնկօք և ճրագօք զկուռս հօր իւրոյ , և աղաչէր զնա՝ զի փարթամասցի . իսկ նա ևս քան զևս աղքատանայր : Եւ նա բարկացեալ յաւուր միում՝ եհար ուռամբ զգլուխ կռոցն , և

Malheur à moi ; ô Ane de l'Inde , ne te sauve pas. *Kouri, kouri*, lui criait-il, aies pitié de moi, reviens vers ton maître.

Cette fable montre que les rois, les pontifes et les peuples sont insensés et que nous sommes tous dépourvus de raison et d'esprit, en nous attachant à la vie trompeuse et mensongère de ce monde, qui est semblable à un vent violent qui s'éloigne de nous, qui ressemble à un songe qui disparaît. Nous nous efforçons de saisir la douceur et les péchés de ce monde, nous nous attachons à eux par une passion et un amour détestables. Notre corps et notre ame sont bien dignes de pitié.

XLII.

LE ROI DEVENU PAUVRE.

UN Roi tomba dans la dernière misère, et pendant long-temps il honora l'idole de son père, en lui offrant de l'encens et des cierges. Il le priait de l'enrichir, mais lui devenait de plus en plus pauvre ; enfin un jour il se mit en colère et frappa avec un marteau la tête de son idole. La

հերձաւ գլուխն, և բազում գանձս հեղաւ 'ի
զվսոյ կուոցն՝ զոր հայրն նորա անդ պահեալ էր:

Յուցանէ առակս յայտնապէս, թէ որքան
ծառայես զմարմինդ քո հեշտութեամբ և մե-
ղօք, դու ևս քան զևս աղքատանաս հոգւովդ
և ողորմելի լինիս . ապա թէ տանջես զմար-
մինդ քո և չարչարես, և սպանցես ամենայն
բարեգործութեամբ . ապա կարես փարթամա-
նալ դու հոգւովդ առաքինութեամբք:

Ի Գ .

ԳՍ.ՕՍ.ՆՆ Դ ԾՈՎՈՒ :

Գազան մի կայ 'ի ծովս, որ յորժամ քաղ-
ցենայ՝ բանայ զբերանն՝ և հոտ անոյշ գայ
'ի բերանոյն . և գանձկունքն և մտանեն 'ի բե-
րան նորա . և նա փակէ զբերան իւր . և այն
է կերակուր նորա :

Յուցանէ առակս, թէ այսպէս բացեալ է
սատանայ զբերան իւր որպէս զվիշապ, և հոտ
մեղաց գայ 'ի բերանոյն, և քաղցրանայ 'ի
քիմն մարգկան . և մեք կամաւ երթամք զհետ
մեղացն, և ոչ ևս դառնամք 'ի շարէն :

tête de l'idole se fendit , et il en sortit beaucoup de trésors que son père y avait déposé.

Cette fable fait voir clairement que si vous rendez votre corps esclave de la mollesse et du péché, vous serez de plus en plus pauvre d'esprit, et vous deviendrez misérable; mais si vous affligez votre corps , si vous le tourmentez et le tuez par une grande quantité de bonnes actions , vous pourrez vous enrichir en vertus spirituelles.

XLIII.

L'ANIMAL DANS LA MER.

IL y avait dans la mer un Animal , qui ouvrait la gueule quand il avait faim ; il sortait alors de sa gueule une odeur douce. Les poissons venaient et entraient dans sa gueule : il la fermait et c'était sa nourriture.

Cette fable montre que Satan ouvre ainsi sa gueule comme un serpent ; l'odeur du péché est dans sa gueule , elle est agréable pour le nez de l'homme. Nous suivons volontairement le péché , et nous ne revenons pas du mal.

ԽԴ .

ԷՇՆ :

Իշուն աւետիս մատուցին՝ թէ ցնծւաւ և ուրախ լեր, և տուր մեզ ոժիտս . զի թոռն ծնաւ քեզ : Եւ էշն ասէ . վնց ինձ բարեկամք իմ՝ զի թէ հարիւր թոռն լինի յերանայ իմոց՝ զծանրութիւն բեռանցն ո՛չ թեթեացուցանեն ՚ի թիկանց իմոց :

Ցուցանէ առակս, թէ մի վստահանար յորդիս քո, և մի յորդիս որդոց քոց, թէ նոքա քան զքեզ . ալ դու ջանս ուրախակրէս, ապաշխարութեամբ և արտասուօք :

XLIV.

L'ANE.

ON était venu apporter une bonne nouvelle à l'Ane, en lui disant : Réjouis-toi, sois bien content et donne-nous un présent; il t'est né un petit-fils. Malheur à moi, mes amis ! répondit-il; car s'il sort cent petits-fils de mes reins, ils n'allégeront pas le lourd fardeau de mes épaules.

Cette fable montre que tu ne dois pas mettre ta confiance dans tes enfans, ni dans les enfans de tes enfans, pour expier tes péchés; mais efforce-toi autant que tu le pourras d'en obtenir le pardon par ton repentir et par tes larmes.

Խ Ե .

ՎԱՐԱԳՆ ԵՒ ԱՂՈՒՔՍ :

Վարագն սրէր զատամունս իւր մեծաւ աշխատութեամբ և ջանիւ . և զայ աղուէսն և ասէ . ընդէր աշխատիս , զի առ ժամս ոչ կայ կաակած կռուոյ և պատերազմի : Եւ ասէ վարագն ընդ աղուէսն , թէ լուեաց դու զարշելի աղուեսուկ , զի դու չես հմուտ պատերազմի . և արդ՝ ո՞ կարէ յայն ժամս պարապիլ և զէն սրել , զի զզէն յայնժամ՝ սրել պիտի՝ որ պարապ է :

Տուցանէ առակս , թէ յայտ կեանքս պարտ է ջանալ՝ և զզջանալ և ապաշխարել , զի յաւուր զատաստանին ոչ կայ հնարներելոյ և ոլորմելոյ :

Վ Ե Ր Գ :

XLV.

LE SANGLIER ET LE RENARD.

LE Sanglier aiguisait ses dents avec beaucoup de peine et de travail; le Renard vint et lui dit: Pourquoi te fatigues-tu tant, puisqu'il n'y a pour le moment aucune crainte de guerre et de combat? Le Sanglier lui répondit: Tais-toi, méprisable petit Renard, parce que tu n'es pas habile à la guerre; car qui pourrait préparer et aiguiser ses armes en ce moment-là? Il faut donc les aiguiser quand on a du loisir.

Cette fable montre que c'est dans cette vie qu'il faut travailler avec ardeur, se repentir et faire pénitence, pour n'avoir pas besoin de pardon et de miséricorde, au jour du jugement.

FIN.

Յ ՈՒ Յ Ս, Կ Ս, Ռ Ս, Կ Ս, Յ Ս :

TABLE DES FABLES.

Ս . I.	Ս, ուիւծն ծերացեալ :	3
Բ . II.	Ժողովք թռչնոց :	5
Գ . III.	Սղթատն և արծիւն :	7
Դ . IV.	Գառն և զայլն :	9
Ե . V.	Ժիժիքն, մեղուքն և մըջիմն :	11
Չ . VI.	Երկու աքլովք :	13
Ի . VII.	Ժողովք թռչնոց :	15
Լ . VIII.	Սղուէսն և խեցզետինն :	Id.
Թ . IX.	Սյժքն և զայլք :	17

- Ժ . X. Ասիւծն , գայլն և աղւ-
ւէսն :
Le Lion , le Loup et le Renard. 21
- ԺԱ . XI. Գայլն և էջն :
Le Loup et L'Ane. 23
- ԺԲ . XII. Աղուէսն և կաքաւ :
Le Renard et la Perdrix. . . 25
- ԺԳ . XIII. Աղուէսն և ջիտն :
Le Renard et le Moineau. . . 27
- ԺԴ . XIV. Երէցն ասորի և երիտա-
սարդն :
Le Prêtre syrien et le Jeune
Homme. 31
- ԺԵ . XV. Կատուն կարգաւոր :
Le Chat devenu religieux. . . 33
- ԺԶ . XVI. Աղուէսն և գայլն :
Le Renard et le Loup. 35
- ԺԷ . XVII. Աղուէսն և գայլն :
Le Renard et le Loup. . . . 37
- ԺԸ . XVIII. Աղուէսն գետատար :
Le Renard tombé dans l'eau. . 39
- ԺԹ . XIX. Աղուէսն քաղցեալ :
Le Renard affamé. 41
- Ի . XX. Կինն հպարտ :
La Femme orgueilleuse. . . . 43

- ԻԱ . XXI. Էջն հարսնեոր :
 L'Ane à la noce. 45
- ԻԲ . XXII. Արծիւն, կաքաւն և բզէզն :
 L'Aigle, la Perdrix et le Scarabée. *Id.*
- ԻԳ . XXIII. Մըջիմն և աղաււի :
 La Fourmi et la Colombe. . . 47
- ԻԴ . XXIV. Առիւծն և մարդն :
 Le Lion et l'Homme. 49
- ԻԵ . XXV. Առիւծն հիւանդացեալ :
 Le Lion malade. 51
- ԻՅՕ . XXVI. Առիւծն և աղուէսն :
 La Lionne et le Renard. . . 53
- ԻԶ . XXVII. Սղթատ և հաւ հնդի :
 Le Pauvre Homme et le Dindon. 55
- ԻԸ . XXVIII. Որսորդն և կաքաւն :
 Le Chasseur et la Perdrix. . 57
- ԻԹ . XXIX. Էջն և յաւանակն :
 L'Anesse et son Anon. . . . *Id.*
- Լ . XXX. Սյր թագաւորազն և լոււն :
 Le Prince et la Puce. . . . 61
- ԼԱ . XXXI. Կապիկն և ձկնորս :
 Le Singe et le Pêcheur. . . . *Id.*
- ԼԲ . XXXII. Ագաւսն և ձագթ իւր :
 Le Corbeau et ses petits. . 63

- ԼԳ . XXXIII. Ծառք մեծամեծք և եր-
դերքն :
Les grands Arbres et le
Roseau. 65
- ԼԴ . XXXIV. Փայտաչարքն և ծառք :
Les Bûcherons et les Ar-
bres. 67
- ԼԵ . XXXV. Եղն և ձին :
Le Bœuf et le Cheval. . . *Id.*
- ԼԶ . XXXVI. Սուղծն, աղուէսն և էշն :
Le Lion , le Renard et
l'Ane. 69
- ԼԷ . XXXVII. Սյրի կինն և որդին :
La Veuve et son Fils. . . . 73
- ԼԸ . XXXVIII. Գայլազուռն և աղուէս :
La Corneille et le Renard. 75
- ԼԹ . XXXIX. Սղուէսն և ուղտն :
Le Renard et le Chameau. 79
- Խ . XL. Մարդասպանն :
L'Homicide. 81
- ԽԱ . XLI. Սյր անմիտ :
L'Homme insensé. 83
- ԽԲ . XLII. Թագաւոր աղքատացեալ :
Le Roi devenu pauvre. . . 85
- ԽԳ . XLIII. Գազանն 'ի ծովու :
L'Animal dans la mer. . 87

ԽԴ · XLIV. Էջն :
L'Ane. 89

ԽԵ · XLV. Վարազն և աղուէս :
Le Sanglier et le Renard. . . 91

FIN DE LA TABLE.

IMPRIMERIE-LIBRAIRIE ORIENTALE

De Dondey-Dupré Père & Fils,

MEMBRES DE LA SOCIÉTÉ ASIATIQUE, ÉD.-PROPR. DU JOURNAL ASIATIQUE,

Rue Saint-Louis, N° 46, et rue Richelieu, N° 67.

EXTRAIT

Du Catalogue de Langues et de Littérature Orientales.

JOURNAL ASIATIQUE, ou Recueil de Mémoires, d'Extraits et de Notices, relatifs à l'histoire, à la philosophie, aux sciences, à la littérature et aux langues des peuples Orientaux; publié par la Société Asiatique; paraissant en 12 cahiers par an. Prix de l'abonnement par an..... 30 fr.

Le journal paraît depuis trois ans.

MAGASIN ASIATIQUE, ou Revue géographique et historique de l'Asie centrale et septentrionale; publiée par M. J. Klaproth. Recueil trimestriel paraissant dans les premiers jours d'octobre, de janvier, d'avril et de juillet de chaque année, par cahier de 160 pages; il contiendra des planches et des cartes toutes les fois qu'on le jugera nécessaire. Le premier cahier paraîtra le 1er octobre 1825.

Prix de l'abonnement pour l'année... 25 fr.

Pour les départemens..... 27

Pour l'étranger..... 29

MÉMOIRES RELATIFS À L'ASIE, contenant des recherches historiques, géographiques et philologiques sur les peuples de l'Orient, par M. J. Klaproth. T. II, un vol. in-8°, pap. fin sat., avec cart. et pl. Le prix sera fixé plus tard.

Le Tome 1er, publié l'année dernière, est du prix de..... 7 fr. 50 c.

MÉLANGES ASIATIQUES, ou Choix de Morceaux de Critique et de Mémoires relatifs aux Religions, aux Sciences, aux Coutumes, à l'histoire et à la Géographie des nations orientales; par M. Abel-Rémusat. 4 vol. in-8° avec Planches; papier fin satiné..... 30 fr.
Le Tome 1er est en vente; prix..... 7 fr.

Exposé de quelques-uns des principaux articles de la Théogonie des Brahmes, contenant la Description détaillée du grand Sacrifice du Cheval, appelé Assua-Moda; de l'Origine et des Grandeurs du Gange; du Temple célèbre

de Gaya; des principaux Avatars, ou Incarnations de Vishnou, etc.; extrait et traduit des meilleurs originaux, écrits dans les langues du pays; par M. l'abbé Dubois, ci-devant Missionnaire dans le Meissour, membre de la Société Royale Asiatique de la Grande-Bretagne et de l'Irlande, de la Société Asiatique de Paris, et de la Société Littéraire de Madras. Paris, volume in-8°, papier fin satiné.. 3 fr.

VOYAGE D'ORENBOURG À BOKHARA, en 1820, à travers les steppes des Kirghizes, à l'est de la mer d'Aral, et au-delà de Sir-Déria (l'ancien Jasarte); rédigé par M. le baron G. de Meyendorff; et revu par le chev. Amédée Jaubert. 1 vol. in-8°, avec carte et dessins coloriés; papier fin satiné..... 10 fr.

VOYAGE À PÉKING, à travers la Mongolie, en 1820 et 1821, par M. Timkowski. Traduit du russe par M. N^o*, revu par M. Eyriès; publié avec de corrections et des Notes, par M. J. Klaproth. 2 vol. in-8°, avec cartes et figures.

CHOIX DE FABLES, traduites à Constantinople par un écrivain turc, et publiées pour la première fois, avec une Traduction et un Vocabulaire, par M. Victor Letellier, membre de la Société Asiatique de Paris, 1 vol. grand in-8°, grand raisin vélin, fort collé et satiné.

ÉLÉMENTS DE LA GRAMMAIRE JAPONAISE, par le P. Rodriguez; traduits du Portugais sur le manuscrit de la Bibliothèque du Roi, et soigneusement collationnés avec la Grammaire publiée par le même auteur, à Nagasaki, en 1604, précédés d'une explication des Syllabaires japonais, et de deux planches contenant les signes de ces Syllabaires, par M. Abel-Rémusat. Paris, 1825, 1 vol. in-8° 7 fr. 50 c.

DICTIONNAIRE FRANÇAIS-WOLOF ET FRANÇAIS-BAMBARA, suivi du Dictionnaire Wolof-Français, par M. J. Dard, bachelier ès-sciences,

- ancien instituteur de l'École du Sénégal. Imp. Royale, 1824, 1 vol. in-8o..... 12 fr.
- NOUVEAU TESTAMENT de N. S. Jésus-Christ, conforme au texte fidèle de notre antique version arménienne, avec une Interprétation exacte et littérale, en notre pure langue usuelle; par le docteur *Jean Zohrab*, de Constantinople. 1825, 1 vol. grand in-8o, papier satiné.....
- (Le prix n'en est pas encore fixé.)
- OS-PEUX (LES) ET LES FELIENS, allégories morales d'Aziz-Eddin Elmocadedsi, publiées en arabe, avec une traduction et des notes, par *M. Garcin de Tassy*. 1821, 1 vol. in-8o..... 10 fr.
- Nous venons d'acquiescer de l'auteur le restant de l'édition de cet ouvrage.
- HISTOIRE COMPLÈTE DES ÉVÉNEMENTS DE LA GRÈCE, depuis les premiers troubles ju-qu'à ce jour, avec des notes critiques sur le Péloponèse et la Turquie; par *M. C. D. Bayle*, attaché, pendant les troubles, à l'un des consulats de France aux Échelles du Levant, témoin oculaire des principaux faits; 2e édition. 3 vol. in-8o, papier fin satiné, avec carte et portraits..... 20 fr.
- Le Tome III, contenant les dernières Campagnes de 1824 et 1825, se vend séparément..... 7 fr.
- GRAMMAIRE ARABE, par *M. S. de Sacy*. 1810, 2 vol. in-8o, planches..... 24 fr.
- GRAMMATICÆ LINGUÆ MAURO ARABICÆ juxta veracium idiomatis usum. Accessit vocabularium Latino-Mauro-Arabicum. Opera et studio Fr. de Dombay. Vindobonæ, 1800, 1 vol. in-4o, relié en veau, flets..... 15 fr.
- ÜBERLEITNER (AUT.) FUNDAMENTA LINGUÆ ARABICÆ. Accedunt selectæ quædam, maximamque partem typis nondum excerptæ sententiæ, primis legendi et interpretandi periculis destinatæ. Viennæ, 1822, in-8o..... 8 fr. 50 c.
- DICTIONNAIRE ARABÉ FRANÇAIS-ARABE, par *J. F. Ruffy*. Paris, 1802, 1 vol. in-4o, papier vélin, relié en veau, flets..... 23 fr.
- Le même, pap. ord., br..... 14 fr.
- LES FABLES DE LOCRAN, en Arabe, publiées par *M. Caussin de Perceval*, in-4o..... 3 fr.
- ABUL ABBASI ARMEDISI TULODINARUM PRIMI VITÆ ET RES GESTÆ, ex codicibus MSS. Bibliothecæ Lugduno Batavæ editi; que libris concubavit et auctorum testimonio adjecto Taco Koorda, theol. et lit. hum. doctor. Lugd. Batav. 1825, 1 vol. in-4o..... 7 fr.
- LES TROIS PREMIERS CHAPITRES DU CORAN, en arabe, par *M. Caussin de Perceval*, profes. d'arabe au Collège de France. in-4o... 3 fr.
- LES CINQUANTE SÉANCES DE HARIKI, en arabe, publiées par *M. Caussin de Perceval*. 1 vol. in-4o..... 15 fr.
- SÉANCES DE HARIKI (LES), publiées en arabe, avec un commentaire choisi, par *M. le baron Silvestre de Sacy*. 1822, vol. in-folio... 60 fr.
- AMRUKESII MOALLAKAB CUM Scholiis Zuzeni, è codicibus persicis editi, latine vertit et illustravit *E. G. Hengstenberg*. Bonn, 1823, 1 vol. in-4o..... 9 fr.
- IPACÆ PERSICÆ DESCRIPTIO, quam, ex codicibus MSS. Arabicis Bibl. Lugd.-Batav. edidit, versione latina et annotatione critica instruit *P. J. Uyenbroek*. Præmissa est dissertatio de Ibn Haukali geographi codice Lugduno-Batavo. Lugd. Batav. 1822, 1 vol. in-4o... 15 fr.
- RENUM Saad-Aldoula in oppido Halebo e codice Arabico editum, verum et annotationibus illustratum. Auct. *G. W. Freytag*. Bonnæ, 1820, in-4o..... 4 fr. 75 c.
- TAKYODINI ARMEDISI AL MAKRISSI, Narratio de Expeditionibus a Grecis Francisque adversus Dimyatham, ab A. C. 708 ad 1221 susceptis. E codicibus Bibliothecæ Lugduno Batavæ excerptis, latine reddidit et annotationibus illustravit *H. A. Hamaker*. Amstelodami, 1824, in-4o, planches..... 10 fr.
- SENTENTIE ALI EBN ABI TALEBI Arabicæ et Latine et codicibus MSS. descrip., latine vertit, et annotationibus illustravit, *Corn. Van Waenen*. Oxonii, 1806, 1 vol. in-4o, relié en veau..... 36 fr.
- NOUVEAU TESTAMENT EN ARABE, d'après le texte de la Propagande. Londres, 1821, 1 vol. gr. in-8o..... 15 fr.
- SAINTE BIBLE (LA), en arabe. Londres, 1 vol. in-8o, rel. en veau..... 25 fr.
- ANTHOLOGIE ARABE, ou Choix de poésies arabes inédites, traduites en français, texte en regard, et accompagnées d'une version latine littérale, par *J. Humbert*. Impr. roy., 1819, 1 vol. in-8o..... 10 fr.
- SPECIMENS OF ARABIAN POETRY, from the earliest time to the extinction of the Khaliphate, with some account of the authors, by *J. D. Carlyle*. The 2d edition. Lond., 1810, 1 vol. in-8o, cartonné..... 10 fr.
- CARMEN Abu'Itajib ben Alhosain Almotenabbii, quo laudat Alhosainum ben Ishak Altanuchitam, nunc primum cum scholiis editi, latine vertit pro dissertatione ad impetrandos ab illustri philosophorum ordine in Acad. Borussia Rhedana summos in philosophia honores *A. Hoist*. Bonnæ, 1824, in-4o. 4 l. 50.
- COMMENTATIO DE MOTTENARIO, poeta Arabum celeberrimo, ejusque carminibus, auctore Petro a Bohlen. Bonnæ, 1824, in-8o. 4 fr. 25 c.
- FUNKELNDE WANDELSTERNE ZUM LOBE DES BESTEN DEN GESCHOPFE; ein Arabisches in gemein unter dem Nahmen Gedicht Burde bekanntes Gedicht, von Scheich Ebn Abdallah Mohammed ben Staid.... genant Bussiri, übersetzt und durch Anmerkungen erläutert von *F. Rosenzweig*; Wien, 1824, in-4o... 5 fr.
- ÉLÉMENTS DE LA GRAMMAIRE CHINOISE, par *M. Abel-Rémusat*. 1822, 1 vol. in-8o..... 20 fr.
- Le même in-4o, papier vélin..... 40 fr.
- GRAMMAR OF THE CHINESE LANGUAGE; by *R. Morrison*. Serampore, 1815, in-4o..... 28 fr.
- DICTIONNAIRE CHINOIS, FRANÇAIS ET LATIN, publié par ordre du Gouvernement, par *M. de Guignes*. 1813, un très-gros vol. in-folio... 50 fr.
- SUPPLÉMENT AU DICTIONNAIRE CHINOIS-LATIN du P. Basile de Glemona, imprimé en 1813 par les soins de M. de Guignes; publié d'après l'ordre de S. M. le Roi de Prusse, par *M. J. Klaproth*. Paris, 1819, 1 vol. in-folio... 36 fr.
- Papier vélin..... 75 fr.

- DICTIONARY OF THE CHINESE LANGUAGE, in three parts; by *R. Morrison*.
- Part. I. Chinese and English, arranged according to the radicals. Macao, 1815, 3 vol. in-4°..... 140 fr.
- Part. II. Chinese and English, arranged alphabetically. Macao, 1820, 2 vol in-4°. 170 fr.
- Part. III. English and Chinese. Macao, 1822, 1 vol. in-4°..... 40 fr.
- Nota.* Chaque partie se vend séparément.
- CHINESE MORAL MAXIMS, with a free and verbal translation; affording examples of the Grammatical structure of the Language; by *J. F. Davis*. Londres, 1823, 1 vol in-8°... 9 fr.
- DIALOGUES AND DETACHED SENTENCES IN THE CHINESE LANGUAGE; with a free and verbal translation in English. Collected from various sources. Macao, 1816, 1 vol. in-8°... 13 fr.
- MENG-TSEU OU MENCIOUS, le plus célèbre philosophe chinois après Confucius, traduit littéralement en latin, et revu avec soin sur la version tartare mandchoue, avec des notes perpétuelles, tirées des meilleurs commentaires; par *S. Julien*.
- Le texte de Meng-Tseu, calqué sur une belle édition chinoise, et reproduit par la lithographie, formera deux volumes. La traduction des deux volumes se composera de 350 à 400 pages grand in-8°. — Rien n'a été négligé pour que cet ouvrage offrit aux étudiants tous les moyens de se perfectionner rapidement dans l'intelligence du style des livres de Confucius.
- L'ouvrage paraîtra en 4 livraisons; le prix de chaque livraison est de 9 fr.
- La première est en vente.
- NOUVEAU TESTAMENT, en Chinois, imprimé à Macao. 8 cahiers in-8° dans un étui... 35 fr.
- SAINTE BIBLE (LA), en Chinois, imprimé à Macao. 25 vol. petit in-8°..... 125 fr.
- THEOPHILI SIGEFRIIDI BAYERI MUSEUM SINICUM in quo sinice lingua et litteraturæ ratio explicatur. Petropoli, 1730. 2 vol. in-8°, planches. Prix..... 35 fr.
- VIEW OF CHINA, for philological purposes; designed for the use of persons who study the Chinese language, by the Rev. *Morrison*. Macao, 1817, 1 vol in-4°..... 28 fr.
- DICTIONNAIRE FRANÇAIS-GREC moderne, à l'usage des deux nations, le seul qu'il y ait en France; précédé d'un discours préliminaire sur la grammaire et la syntaxe de l'une et de l'autre langue, par *Grégoire Zelicoglos*, de Thessalonique. Un fort volume in-8° à deux colonnes..... 12 fr. 50 c.
- DICTIONNAIRE GREC-MODERNE-FRANÇAIS par *F. D. Dehèque*. Paris, 1825, 1 vol. in-16. 10 fr.
- CHANTS POPULAIRES DE LA GRÈCE MODERNE, traduits par *M. C. Fauriel*, texte en regard. 2 vol. in-8°..... 14 fr.
- LA LYRE. Odes en Grec moderne, par *A. Calbo*, avec un Vocabulaire à la fin. Genève, 1824, 1 vol. in-18..... 2 fr.
- DICTIONNAIRE MALAI, HOLLANDAIS ET FRANÇAIS, par *C. P. J. Elout*, traduit du Dictionnaire
- DICTIONNAIRE FRANÇAIS ET MALAIS, contenant des Dialogues familiers, par *P. Bose*. Paris, 1825, 1 vol. in-16 oblong..... 4 fr.
- NOUVEAU TESTAMENT en langue Malaie. Harlem, 1824, 1 vol. in-8°..... 7 fr. 50 c
- PSAUMES (LES), en langue Malaie. Harlem, 1824, 1 vol. in-8°..... 5 fr. 50 c.
- ÉLÉMENS DE LA GRAMMAIRE TURQUE, ou Tables analytiques de la langue turque usuelle, avec leur développement. Par *M. Figuier*. Constantinople, 1790, 1 vol. in-4°..... 15 fr.
- ÉLÉMENS DE LA GRAMMAIRE TURQUE, par *P. Amédée Janbert*. 1823. 1 vol. in-4°... 20 fr.
- ASIA POLYGLOTTA, ou Classification des peuples de l'Asie d'après l'affinité de leurs langues, avec d'amples vocabulaires comparatifs de tous les idiomes asiatiques. Par *J. Klapproth*, 1823. 1 vol. in-4° et atlas in-fol..... 48 fr.
- ASSEMANNUS. BIBLIOTHECA ORIENTALIS, in qua Vaticani MSS. Codices Syriaci, Arabici, Persici, etc. Romæ, 1718; 4 vol. in-f^o... 150 fr.
- MESNIEN MENINSKI LEXICON ARABICO-PERSICO-TURCICUM. Vienne, 1780, 4 vol. in-f^o... 35 fr.
- DICTIONARY OF THE PERSIAN AND ARABIC LANGUAGES. By *J. Barretto junior*. Calcutta, 1804, 2 vol. in-8° reliés en basane..... 110 fr.
- VOCABULARY PERSIAN, ARABIC, AND ENGLISH; Abridged from the quarto edition of Richardson's Dictionary as edited by *Charles Williams Esq.* by *David Hooplins*. London, 1810, 1 vol. in-8° cartonné..... 45 fr.
- DICTIONARY PERSIAN, HINDOSTANEE AND ENGLISH, including synonyma. By *Francis Gladwin*. Calcutta, 1809, 2 vol. rel. en veau... 80 fr.
- RECHERCHES sur les Langues Tartares, par *M. Abel-Rémusat*. 1820. in-4°, tome Ier... 25 fr.
- Le même papier vélin..... 50 fr.
- INVARIABLE MILIEU (L'), ouvrage moral de Tseu-ssé, en chinois et en mandchou, avec une version littérale latine, une traduction française, etc.; par *M. Abel-Rémusat*. 1817. 1 vol. in-4°..... 15 fr.
- CATALOGUE des livres Chinois et Mandchous de la Bibliothèque royale de Berlin, suivi d'une dissertation sur les Ouïgours, et d'un vocabulaire de leur langue comparée aux autres idiomes turcs, par *M. J. Klapproth (en allemand)*. 1823. 1 vol. in-fol..... 80 fr.
- VOYAGE (LES) DE SIND-BAD LE MARIN, ET LA RVUE DES FEMMES, Contes arabes, traduction littéraire, accompagnée du texte et des notes, par *L. Langlès*. 1814, un vol. in-18, cart... 5 fr.
- GRAMMAIRE DE LA LANGUE ARMÉNIENNE, par *J. C. Cirbied*. Paris, 1823, 1 vol. in-8°. 30 fr.
- LETTRE au sujet de la nouvelle Grammaire Arménienne publiée par *M. Cirbied*, adressée au rédacteur du Journal Asiatique par *M. Zohrab*. 1822. in-8°..... 1 fr.
- RÉPONSE de *M. Zohrab*, docteur arménien, à une brochure publiée par *M. Cirbied*. 1823. in-8°..... 1 fr.
- VILLOTTE. DICTIONARIUM LATINO-ARMENIUM ex præcipuis Armeniæ lingue scriptoribus concinnatum. Romæ, 1714, 1 vol. in-folio. Prix..... 16 fr.

HISTOIRE DE L'ARMÉNIE, par *Moïse de Koren*, en arménien. Amsterdam, 1695, 1 vol. in-18. Prix..... 25 fr.

ÉLÉMENTS DE LA GRAMMAIRE HÉBRAÏQUE, par *Celzerius fils*, suivis des principes de la syntaxe hébraïque, traduits librement de l'Allemand de *Wilhelm Gesenius*, deuxième édition, augmentée et considérablement modifiée. Genève, 1824, 1 vol. in-80..... 7 fr. 50 c.

COURS DE LECTURE HÉBRAÏQUE, suivi de plusieurs prières avec traductions interlinéaires, et d'un petit Vocabulaire hébreu-français, par *S. Cahen*, professeur. 1824, 1 vol. in-80..... 3 fr.

LANGUE HÉBRAÏQUE RESTITUÉE (la), et le véritable sens des mots hébreux rotabli et prouvés par leur analyse radicale, par *Fabre d'Olivet*. 1815, 2 vol. in-40..... 30 fr.

BIBLIA HÉBRAÏCA Vander Hooght. Londini, 1827, 2 vol. in-80 pap. vél. cartonné en un vol. 40 f.

BIBLIA HÉBRAÏCA MANUALIA, ad Hooghtianam et optimas quasque editiones recensita, atque cum brevi lectionum Masoreticarum, Kie-tihan et Krijin, resolutione ac explicatione, et cum Dictionario omnium vocum veteris testamenti hebraicorum et chaldaicorum, in usum studiosæ juventutis edita a *Johan. Simonis*. Amstelodami, 1753, 4 vol. in-80, rel. en basane, figures..... 35 fr.

NOUVEAU TESTAMENT en Hébreu: Londres, 1817, 1 vol. in-80, rel. en veau..... 15 fr.

FIORDA (LA) DI DAVID OSSIA l'antichità ed autorità dei punti vocali nel testo Ebreo dimostrata, e difesa per il dottore Ippolito Rosellini, Toscano. Bologna, 1823, 1 vol. in-80..... 4 fr.

GRAMMAR OF THE INDOSTAN LANGUAGE, by *J. Shakespear*. Londres, 1813, 1 vol. in-40, cartonné..... 27 fr.

GRAMMATICA INDOSTANA, Imitatio idiomaticæ explicata. 1 vol in-80..... 6 fr.

AN INTRODUCTION TO THE HINDOSTAN LANGUAGE as spoken in the Carnatic. 1808, in-40, bas. Prix..... 20 fr.

DICTIONARY HINDOSTANEE AND ENGLISH. Originally compiled for his own private use. By *Capit. J. Taylor*. Revised and prepared for the press, with the assistance of learned natives in the College of Fort William, by *W. Hunter*. Calcutta, 1808, 2 vol. in-40. 150 fr.

GRAMMAIRE DE LA LANGUE MALAÏE, par *M. W. Marsden*, publiée à Londres en 1812, et traduite de l'Anglais par *M. C. P. J. Elout*, en Hollandais et en Français. Harlem, 1824, 1 vol. in-40, pap. vélin..... 25 fr.

GRAMMAR OF THE MALAYAN LANGUAGE by *Marsden*. Londres, 1822. 1 vol. in-40, cart. 40 fr.

BIBLIA, id est, Veteris et Novissimi Testamentum Malacæ, curâ et sumptibus Societatis que Bibliis per omnes gentes pervulgandis operam dat, emendatius edidit *Johannes Willmet*. Harlem, 1824, 3 vol. in-80..... 35 fr.

Nota. Cette édition est imprimée avec des caractères arabes.

TEX TOOTI NAMED, or Tales of a Parrot, in the Persian language, with an English translation. Lond., 1 vol in-80, cart..... 25 fr.

JOSEPH UND SELEUCHIA; HISTORISCH-ROMANTISCHE Gedicht aus dem Persischen des *Mowla Aburrahman Deuhani* übersetzt, und durch Anmerkungen erläutert von *F. E. Rosenzweig*; Persisch und Deutsch. Wien, 1824, in-folio. Prix..... 36 fr.

AUSFÜHRLICHES LEHRGEBRAUCHE DER SANSKRIT-SPRACHE von *Frdr. Bopp*. Erstes Heft. Berlin, 1824, in-40..... 8 fr.

CHRISTOMATHIA SANSKRITA, quæ ex codicibus manuscriptorum, adhuc ineditis, Londini excipit, atque in usum trionum versione, expositione, tabulis grammaticis, etc., illustratum edidit *Othmarus Franck*, Monachi, 1820, 2 vol. in-40, avec planches..... 50 fr.

BRAGAVAD GITA. Textum recensuit, annotationes criticas et interpretationem latinam adjecit *Aug. Guil. à Schlegel*. Bonn, 1823, 1 vol. grand in-80..... 21 fr. 50 c.

A SYRIAC GRAMMAR, principally adapted to the New Testament in that language. By *Thomas Yeates*. Lond. 1819, 1 vol. in-80..... 11 fr.

DICTIONNAIRE TARTARE - MANCHOU - FRANÇAIS, composé d'après un Dictionnaire Mandchou-Chinois, par *M. Amyot*, rédigé et publié par *M. L. Langlès*. 1789, 3 vol. in-40..... 36 fr.

ALPHABET MANDCHOU, rédigé d'après le Syllabaire et le Dictionnaire Universel de cette langue, par *L. Langlès*; troisième édition, 1817, 1 vol. in-80..... 10 fr.

SPRACHE und Schrift der Uiguren; von *J. Klapproth*. 1823, in-folio..... 25 fr.

LES MINES DE L'ORIENT, exploitées par une société d'Amateurs (publiées par *M. de Hammer*). Vienne, 1809-1818, 6 fasc. vol. in-80, en 24 cahiers, avec un grand nombre de planches et de fac-simile..... 200 fr.

GRAMMATICA SANSKRITA hinc primùm in Germania edidit *Othmarus Franck*, philosophiæ doctor. Wirceburgi, 1823, un vol. in-40, avec planches..... 32 fr.

GRAMMAR OF THE SANSKRIT LANGUAGE on a new plan, by *W. Vater*. Calcutta, 1820, 1 vol. in-80..... 70 fr.

AN EXPLANATION OF THE ELEMENTARY CHARACTERS OF THE CHINESE, with an analysis of their ancient symbols and hieroglyphics. By *J. Hager*. London, 1801, in-40, cart..... 40 fr.

ABRÉGÉ DES CONJUGAISONS ARABES, par *Elliott Bochart*, professeur d'Arabe. 1824, 1 vol. in-80, lithographie..... 6 fr.

GERMANO FABRICA OVERO DICTIONARIO DELLA LINGUA VULGARE ARABICA ET ITALIANA, composto de Voci et Locuzioni, con osservate le Frasi dell'una et dell'altra lingua. In Roma 1636. 1 vol. in-40..... 5 fr.

BIBLIA ARABICA, ad usum Ecclesiarum Orientalium, additis et regione Bibliis latinis vulgatis, cura *Sergii Risii Damasceni*. 1671, 5 vol. in-folio..... 100 fr.

IMPRIMERIE DE DONBEX-DUPRÉ.

